
3 1761 07459331 0

Halvhundrede Digte

af

J. S. Welhaven.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1848.

LIBRARY
APR 28 1976
RSITY OF TORO

Indhold.

I.

Sang i Dalen.

Den Egn, hvori min Vei er lagt
og hvor min Arne staaer,
den har for mig en Yndets Magt,
der voxer Aar for Aar.

En Fremmed ser fra Bjerget ned
paa Bygd og Stad og Bugt,
og har et Syn at standse ved
saa vidtudstrakt og smukt.

Men den, der vandt i Dalens Favn
en rig Erindrings Flor,
han dvæler der i Fryd og Savn
ved Mindets friske Spor.

Naturens Liv fornyer det
med Glædestegn og Suk,
og fængsler ham til mangen Plet,
der kun for ham er smuk.

Jeg vandrer tidt en ensom Gang
i denne blide Egn,
ved Elvebred, paa solbar Vang,
og under Løvets Hegn.

Og hvor jeg standser tankefuld
og er det Fjerne nær,
der skyder Mindets Blomst af Muld
og af de gamle Træ'r.

Jeg hører i den stride Elv
de svundne Dages Røst,
den klinger under Lundens Hvælv
fra mangen Sangers Bryst.

Da lever jeg et Liv paany,
hvis Vei blandt Torne faldt,
og er dog nu i Mindets Ly
velsignet overalt.

Du fagre Dal! Min Ungdoms Skat
har du bevaret omt.
Du ved hvad jeg i Sorgens Nat
og Haabets Gry har drømt.

Men se, jeg fik et større Held
at eie i dit Skjød
end Alt hvad Haabets milde Væld
i Savnets Bæger gjød.

Bevar da nu mit lyse Hjem
i Fagerhed og Fred,
lad søde Minder groe for dem,
mit Hjerte hænger ved.

En Rune i dit Skjød er lagt
for alle mine Kaar;
du har for mig en Yndets Magt,
der vorer Aar for Aar.

II.

Aftenglands.

Over Fjordens yndigtreiste Strande
hviler Aftenhimlen straalefuld,
ømt og smeltende paa stille Vande
Solnedgangens Silkeskyer blande
sine Skjær af Purpur og af Guld.

Se hvor Kystens Farvevexel svinder,
se hvor dunkle nu dens Former staae.
Medens Himlen over Dybet skinner,
Aftnens Skygge slører og forbinder
Vang og Bakkeheld og Klippevraa.

Vil du skue disse Bredder nøie,
vil du kalde dem af Skyggen frem?
Speil dog heller i et sjelfuldt Øie
Glandsen af det Dybe og det Høie,
mens din Verden blunder mellem dem.

Klare Billed, lad dit Gjenskin tindre
og beaande mine Tankers Sum;
smelt dem mildt, de større med de mindre,
naar, som Dybet her, mit stille Indre
glemmer sig og giver Himlen Rum!

III.

Vandring i Dalen.

1.

Dybt i den trange Dal, blandt steile, vilde Klipper,
hvor Vangen ligger gold, hvor Orekrattet slipper,

der er det sorte Kjern med døde, kolde Vande,
med evigt Skyggekast fra gruelige Strande.

Naar Morgnens Sol har vakt de sommergrønne Dale
er Kjernet dækket end af Nattetaager svale,

hvor klar en Middagssol end skinner Egnen over,
den har dog knap et Blik til Kjernets dunkle Vover,

og under Aftnens Glød paa nære Fjeldbrygge
er længst det stille Dyb svøbt ind i Nattens Skygge.

Hvor Dalens Bund er skjult af Urens skumle Dynger,
en raadvild, snæver Sti sig over Stranden slynger;

men hvor du standser der og lader Blikket vandre,
den vilde Ørk kan dog sig ingensteds forandre.

Hvis du tør lytte her, hvor ingen Stemme kalder,
da skal du høre Suk fra Fjeldets sorte Haller.

I Lyng og Tidsel vil tungsindig Hviskten svare,
og over Kjernets Nat vil da en Gysen fare,

og som det dybe Kjern vil og dit Indre bæve,
naar disse Fjeldets Suk henover Stien svæve.

Ak, gaaer du glad og lys en Sommerdag til Kjernet,
da er din Lyst med Et fra din Betragtning fjernet.

Du ser med stille Kval, at Dybet forestiller
den mørke Sjelens Grund, hvorpaa din Glæde spiller.

Her, hvor ei Blomsterduft og Fugletriller vanke,
forkyndes overalt den samme Afgrundstanke,

ja, her hvor Ørknens Ve paa hver en Tue ruger
fornemmes tifold tung hver Tvivl, som Hjertet knuger,

og lig et tomt Phantom, som Morgentaagen bygger
forgaaer din Glædesdrøm blandt disse kolde Skygger.

Jeg voved engang her, ved Sorgens Klippethrone
at sende over Strand en tvungen Glædestone;

men Fjeldets mørke Aand har givet den tilbage,
som dæmpet Smertesraab og langthenbaaret Klage.

Hist paa den anden Bred staaer brat mod Kjernets Flade
det sorte Fjeld, hvis Tind er Sneens faste Stade.

Hvor steil er Stranden her, hvor rædsom at bestige!
Der leder ingen Sti til dette Skyggerige.

Fandt du paa denne Bred et sikkert Fodefæste,
da vækkes dog din Angst ved Tanken om det næste.

Paa Klippehallens Væg du kan en Skrift betragte,
der siger at dit Liv er som et Fnug at agte,

og mens du stirrer op mod Fjeldets steile Øde
det er som om hver Sten vil rulle dig imøde

og sende dig et Bud med Dværgemaalets Stemme:
„Vent! — Du skal ned med os i Kjernets dybe Gjemme!“

Det var en høstkold Dag, skjønt end ved Sommertide,
jeg stod i Klippens Vraa paa denne Kjernets Side.

Som fængslet stod jeg der og længtes ud paa Vangen;
men spærret syntes mig med Et Tilbagegangen.

Da faldt mit Øie ned hvor Vandet sagte spilled
mod Strandens Jettesten og leged med mit Billed.

Det vaklede og skjalv, jeg saae det langsomt nikke
med sine vredne Træk og ængstelige Blikke.

Det vinkede saa sært, det syntes mig at ville
nedmane Sjelen dybt i Kjernets mørke Stille.

Ak, paa den steile Bred ved disse sorte Vover
stod mangen Sorgens Søn, som nu i Dybet sover.

Forgjeves havde han i Vrimlen søgt en Lindring,
og Sjelen har tilsidst kun hængt ved een Erindring,

Erindring om en Stund da traurig og alene
han stirred førstegang paa denne døde Scene.

Saa dybt har Ørknens Aand hans Tanker kunnet friste,
at dette Billed blev hans Vandrings allersidste,

og ak, saa tung en Kval er lagt paa disse Vande,
at Suk af Gjenfærd her sig med Naturens blande.

2.

Følg nu den haarde Sti og stands ved Kjernet ei;
thi gjennem denne Dal gaaer ingen anden Vei.

Din Gang, der slynger sig blandt Urens skumle Dynger,
er Tankens Vandring lig naar Sorgen den betynger.

Det hvisker i din Sjel: „drag Sorgen kjekt forbi!" —
Da er den der med Et og spærrer flux din Sti.

Skal Sorg forvindes maa du stille skride hen,
snart over, snart omkring og snart igjennem den.

Fra Sorgens Klippegrund til Rolighedens Slette
er ingen Gjenvei lagt til Lindring for den Trætte.

Gak frem paa Kjernets Strand og vov dig gjennem Uren,
betræd den vilde Klev, der fylder Klippefuren,

og taal den stille Gru, som disse Masser volde,
hvor Egnens Liv er knust i Fødslen af det Golde,

og hvor den døde Form, der standser dine Fjed,
gjentages tusindfold som en forhexet Sæd! —

Men Fjeldet viger alt og her er Veien bøiet.
Se, Lov og Klippeblok er her tilhobeføiet;

hist stimler frodigt Krat om Fjeldets klare Kilde,
og alt det Strenge nu maa verle med det Milde.

Tilsidst har Mildheds Magt det hele Feldt beseiret
og er i Dalens Grund paa Vang og Bakke leiret.

Her standser du med Lyst og skuer længe ned
paa dette Sommersyn af Fagerhed og Fred.

Hvor sødt er Engen lagt i Skyggekast og Læ
af Birkeskovens Bræm, der dækker Fjeldets Knæ,

hvor yndigt blinker hist den demantklare Aa,
naar frem af Lundens Dyb de stille Vande gaae.

Se, paa den grønne Bred, i Skjul af Rogn og Hæg,
har du din Reises Maal, den brune Hyttevæg.

Der finder du et Hjem med Hvile for din Vandring,
og stiller for din Sjel den dunkle Dals Forandring.

IV.

Aftenstemning.

Naar en stille, solklar Dag
helder mildt og svinder,
mens i Hjemmets Velbehag
Skumringstiden rinder,
da kan Hjertet blidest slaae
og dets ømme Tanker gaae
som en rolig Flod, hvorpaa
Aftenrøden skinner.

Sidder jeg da uden Ord,
tabt i søde Minder,
ved du dog, min Elskte, hvor
Tanken os forbinder.
I dit Hjerte og i mit
paa en Vaar, der spirer frit,
paa et Haab, der vinker blidt,
Mindets Afglands skinner.

Veier jeg hvert Savn, som du
kjerligt overvinder,
ser jeg i det stille Nu
Smil paa dine Kinder,
sukker jeg vemodig glad:
Ak hvor sødt at følges ad
til paa fagre Dages Rad
Livets Aften skinner!

V.

Sangens Væld.

Den bedste Skjenk, mig Himlen gav
i Livets Foraarsstund,
er Sangens Væld der stiger af
mit Hjertes dybe Grund.
Dets Toner følge sagte med
saalangt jeg færdes kan;
i Alt hvad Tanken hæves ved
er Sangen slaaet an.

Blev Sangen end i Tankens Svøb
indsluttet i mit Bryst,
og var den som en Kildes Løb,
der rinder skjult og tyst,
den skulde i sit stille Hjem
bevare Hjertets Vaar
saa frisk som Engens Blomsterbrem,
hvorunder Kilden gaaer.

Og stiger Sangens Væld med Klang
og gaaer i aaben Strøm,
det søger dog igjen sin Gang
i Ensomhedens Drøm,
og iler fra en lummer Luft
og fra en larmfuld Dag,
og stiger op i Dug og Duft
med stille Velbehag.

VI.

Den blide Dag.

Nu glimrer Solnedgangen smukt
paa Bjergets mørke Tind,
og fra dets Bryst med langsom Flugt
hensvæver Aftnens Vind.
Den leger her saa let og mild
med Birkens-Gren og Blad,
som naar en Cither røres til
et sagte nynnet Kvad.

Den Dag, der nu er sunket ned,
gik blid og fager hen;
med idel Klarhed og med Fred
omslutted Himlen den.
En enkelt Sky med Svanebryst
hang rolig i det Blaa,
som om den over Dalens Lyst
i sød Betragtning laae.

Og i mit Indre udbredt var
en stille Fredens Aand,
mit Liv var som en Blomst, jeg bar
udfoldet i min Haand.
Min Sjel er rørt af Aftnens Vind,
som Birkens Gren og Blad;
jeg skuer glad i Himlen ind
og nynner dette Kvad.

VII.

Hvile paa Vandringen.

Her, min Sjels Veninde,
er et Ly at finde
i den tætte Lund,
hvor paa Stien Lyset kun
dæmrer fra de dunkle Linde.

Hed er Middagsstunden.
Kom og hvil i Lunden;
her er alt saa smukt,
oventil er Løvet lukt,
og med Blomster tindrer Grunden.

Over Krat og Tue
Dagens Pragt vi skue
i vor Lunds Portal,
her er Bjerg og Skov og Dal
fattet ind i Løvets Bue.

Disse blide Egne
har jo allevegne
fagre Sommersyn;
hisset dog i Skovens Bryn
vil jeg helst en Plet betegne.

Se hvor Huset titter
frem af Skovens Gitter
mod den klare Dag.
Nu har Solen paa dets Tag
spredet sine Straalers Flitter.

Der kan Svaler bygge
sine Reder trygge
just som du og jeg;
der vi fandt paa Haabets Vei
Hjemmets Fred i Lys og Skygge.

Sødt blandt Løvet hviler
hist vort Hjem og smiler
til vort Sæde her.
Hvor vi færdes, fjernt og nær,
did vor glade Tanke iler.

Lad nu Solen komme
sine Straalestrømme
over Bjerg og Dal —
Her er Dagen mild og sval,
her er Ly for vaagne Drømme.

VIII.

En Slædefart.

Gjennem øde Sneluft trænger
Maanens Lysning tungt og mat;
lig en taaget Halvdag hænger
over Egnen denne Nat.
Af og til i samlet Byge
Storm og Sne fra Fjeldet drage,
og de hvide Hvirvler fyge
om de lave Hyttetage.

I den aabne, lette Slæde
farer jeg paa sporløs Vei;
men min Viv, min Livsens Glæde,
følger med og klager ei.

I at frydes i at lide
er vor Lykke hel at nyde;
lad da Vintrens Magter stride,
og lad Veirets Trusler lyde!

Over snedyb Slette skrider
nu vor Ganger med Besvær;
Vintren har til alle Sider
jevnet Egnens Former her.
Kun en enkelt Gran, der stiger
frem ved Veien, deler Rummet,
og den staaer i Svøbets Fliger
som et Gjenfærd, halv formummet.

Gjennem Veir og Sne vi stunde
til de tætte Graners Ly.
Hisset staaer paa lave Grunde
Skoven som en Taagesky.
Vindstød møde os paa Heien,
tæt for Øiet hvirvler Sneen;
men nu stilner det, og Veien
løber ind i Skovalleen.

Her, blandt høie Stammer falder
Sneen mildt som blødest Dun,
sælsomt her i Vintrens Haller
hvælves Grotte og Paulun.
Bag de tætte Granehækker
søger Tanken Skjulestedet,
hvor paa bløde Mosedækker
Vildtet sidder lunt og fredet.

Hurtigt nu vor Slæde farer
med den jevne Bjeldeklang,
af og til en Bjelde svarer
ude paa den aabne Vang.
Graners Hær og Nattens Vinde
mødes brusende foroven,
men fra Mørket, dybest inde,
gaaer en Hviske gjennem Skoven.

Og i denne Hvisken kjender
jeg en Mindets Røst igjen,
og en Sorg tilbagevender
i mit stille Sind ved den.

Engang færdedes jeg ene
her, mens Nattevinden svæved
og den snebelagte Scene
mat i Maanelyset bæved.

Fra mit Bryst steg sagte Sukke
ved den tunge Sorg, jeg bar,
og fra Graners Indelukke
bragte Nattens Aander Svar.
Trættet, martret af at vaage
søgte Øiet Skovens Gjemsel,
med de stille Slummerkroge,
med de tætte Skyggers Glemsel.

Og den samme Hvisken hører
jeg fra Graners Mørke nu,
og den svundne Kummer rører
sig formildet i min Hu;
thi jeg kan mit Hoved hvile
hvor et trofast Hjerte banker,
og min Sjel tør gjennemile
Skovens Dyb med Haabets Tanker.

IX.

I Balsalen.

Til Hjerterne trænge
Akkorder fra den lyse Hal
med Brusen af Strænge,
med Klang af rungende Metal.
O, Held den Barm, hvor Tonens Magt
har ingen tung Erindring vakt!

Lad Dandsen begynde
sin Leg i Tonestrømmens Bad;
den vinker med Ynde,
den samler og den skiller ad.
O, Held den Barm, der banker let
og sværmer mildt og glemmer det!

Ved Toner kan svulme
et Hjerte, der fornys var lukt,
ved Toner kan ulme
den Ild, der syntes længe slukt.
Ak, hør den sære Dobbeltlyd,
der aander Vemod gjennem Fryd!

Ved Dandsen herinde
og ved de glade Toners Kald
jeg drager til Minde
en anden festlig smykket Hal.
Ak, der var Strængespil og Dands
og Taaredug paa Glædens Krands!

X.

Den dunkle Sti.

I Sorgens Dal jeg stirred
paa Grunden, hvor jeg gik;
og tvivlsom og fordunklet
laae Stien for mit Blik.

Men overalt hvor Sorgen
sin Dug har drysset ned,
der er en Blomst oprunden
af Grundens Dunkelhed.

Nu ser jeg tidt tilbage
og studser ved min Vei,
hvis Tvivl og dybe Mørke,
hvis Angster glemmes ei.

Men trøstet og forsonet
jeg mindes nu min Kval,
og Blomsterstien viser
min Gang i Sorgens Dal.

XI.

Taagebilledet.

I Dunst og Taage,
i døsige Dage,
min Sjæl vil vaage
og maa ei forsage.

Ja, den, der hænger
ved Lysets Glæder,
mens Mulm fortrænger
dem allesteder,
maa af sit Indre
Glæderne tage,
haabe, erindre
og aldrig forsage,
og mildt bevæges,
aarle og silde,
og næres og kvæges
af Tankernes Kilde.

Jeg gik i Lunden
paa duggede Veie,
hvor Mosegrunden
var Taagernes Leie,
hvor Paddehatte,
og Bregner gro'de,
hvor arme og matte
Træer stode.
Over dem ruged
en graalig Himmel,
paa Stammerne suged
Svamp og Skimmel.
I stadigt Stevne
med Taageveiret
var Træets Evne
forlængst beseiret,
og bævende sade
de fattige, sidste
blegnede Blade
paa skjøre Kviste.

Da fandt jeg stillet
paa alle Tuer

det ængstende Billed,
jeg nu beskuer;
men over de øde,
fugtige Grunde
Bladene løde
som varslende Munde:

Kæmp mod de dryssende
Skyers Plage
i slummerdyssende,
natlige Dage;
under de snigende
Dunsters Gjering
kæmp for dit higende
Indres Næring!
Stil dig, hvor Sjele
falme og blunde,
hvor Mennesker dvæle
som taagede Lunde,
og lov at vaage
og aldrig forsage
i Dunst og Taage,
i dosige Dage!

XII.

Fortrøstning.

Hvor tyer jeg hen i dette øde Nu,
da her mit Hjertes Harpe er forstemt;
hvor hæves atter i min dunkle Hu
den Skat af Glæde, der saa dybt er gjemt?

Skal jeg i Dalen søge Ly og Læ
og lytte drømmende til Fuglesang,
og finde Runen i det gamle Træ,
hvori min Ungdom skrev sit Haab engang?

Skal jeg maaske bestige Fjeldets Brink,
hvor Luftens Aande svæver fri og let,
hvor Egnen kalder mig med tusind Vink,
og strøer sin Ynde om den golde Plet.

Maaske ved Søen paa den steile Strand
vil Sjelen atter vorde fri og glad,
Mens Bølgens Brusen slaaer en Tone an,
hvorved mit Tungsind løser sig i Kvad.

Nei — lad mig dvæle kun i Hjemmets Fred
og vente stille paa den lyse Stund,
der dæmrer alt, mens her jeg skuer ned
i mine Tankers hemmelige Grund.

Ja, her jeg bære vil det øde Nu
og stole trygt paa Glæden, der er gjemt,
til sagte Toner bæve i min Hu
fra Hjertets Harpe, der paany er stemt.

XIII.

Et Barndomsminde.

Jeg var lyksalig paa min Barndoms Kyst —
Jeg sendte Snekker ud i Bølgers Dyst,
og plukked Roser mellem mørke Fjelde,
og efter Dagens legende Bedrift
jeg læste Kroniker og hellig Skrift
og hørte Eventyr om Jetters Vælde.

Men fremfor Alt jeg tog det som en Fest,
naar stundom med min Fader, der var Præst,
jeg havde Lov paa Sognebud at følge.
Ja, som en lille slummermodig Dreng,
jeg kunde hurtig glemme Søvn og Seng
og drage med ham over Bjerg og Bølge.

Hvor klart erindrer jeg en sildig Kveld,
da til en Hytte bag det øde Fjeld
han blev med Ilbud og med Taarer hentet.
Jeg sad paa Sadelbuen i hans Arm,
hans Kappe dækked mig, og holdt mig varm,
og i min Favn jeg havde Sakramentet.

Paa steile Skrænter klatrede vor Hest
med sikre Sandser gjennem Høstens Blæst,
mens Egnens Grunde hviled natlig dunkle.
Dybt under Stien stod den sorte Lund,
og Alt var øde og i Dalen kun
jeg saae et Stjerneskjer paa Kjernet funkle.

De løse Stene i den vilde Klev,
hvorover Vinden Taageskyen drev,
gled ud mod Dybet over Fjeldets Skulder;
i Lyngen bragede det bratte Fald,
og fjernt i Dalen lød fra Bjergets Hal
med tifold Efterklang det dumpe Bulder.

Men stille sad jeg paa det trygge Dyr,
og Natten var mig som et Eventyr,
hvis Tryllesti jeg turde selv befare.
Dens Angster kunde ei mit Indre naae;
min Faders Bryst jeg hørte roligt slaae,
og i hans Arm jeg kjendte ingen Fare.

Selv var han taus, og kun en enkelt Gang
han spurgte mig om Veien blev mig lang,
og bøied sig og kyssed mig paa Kinden.
Og atter sagde han: „Vi er der snart,
og inden kort vil Veiret blive klart,
og under Fjeldet mærke vi ei Vinden.“

Tilsidst den hvisked kun fra Ur og Krat,
da Kleven sænked sig og standsed brat
ved Fjeldportalet til en dyrket Slette.
Et Glimt af Maanen faldt i Dalen ned,
det snævre Pas var som et Borgeled
og Klippen stod paa Tunet som en Jette.

Hvor sælsomt drønned det, da Hestens Sko
slog Gnister paa den hellelagte Bro,
hvorunder Elven mod en Afgrund skummed.
Da banked Hjertet stærkest i mit Bryst,
det var for mig som om hver Nattens Røst
ved denne pludselige Klang forstummed.

Som Troldes Værn, hvis Styrke er forbi
naar Helligdommen drager ind deri,
veg nu med Et hver Klippemur tilside.
Paa Bakken Hytten mellem Birke laae,
og Ilden flammed fra dens Arnevraa
og lyste paa den Vei, vi skulde ride.

Ved denne Arne hviled jeg om Lidt
og tænkte atter paa det dunkle Ridt,
mens Øiet dvæled ved de røde Flammer.
Fra Dalens Bund jeg hørte Elvens Gang,
og til dens Brusen lød der Psalmesang
og Messetoner fra den Syges Kammer.

Men denne Nat jeg skued tidt igjen,
naar Livets Vei gik over Klipper hen,
og Blikket svæved raadvildt over Ødet.
Ved dette Minde glemte jeg min Frygt
som da jeg sad ved Faderhjertet trygt
og drog tilfjelds med Kalken og med Brødet.

XIV.

I Skoven efter Løvfald.

Med Nyn til nye Sange,
der stige mildt fra Sjelens Grund,
jeg gaaer i Skovens Gange
og har en rolig Stund.

Her, hvor jeg nylig skued
den skyggefulde Sommersal,
staaer nu en dristig buet,
alvorlig Kathedral.

De grønne Løvslør hænge
ei mer for Skovens indre Liv.
Jeg ser de nøgne, strenge
Spidsbuers Perspektiv.

Og dog, hvor skjøn er Skoven,
hvis Lyst er nu tilbagelagt!
Der falder Lys fra oven
paa al den sunkne Pragt.

Det er som om der skulde
en Pilgrimsskare træde ind
i dette skumringsfulde
Portal, med sagte Trin.

Der er et rødligt Tæppe
lagt over Helligdommens Grund,
og Dagen aander neppe
i denne Høitidsstund.

I Skovens øde Gange
der er saa stille og saa tyst,
og Nynnet selv til Sange
vil standse i mit Bryst.

XV.

Sangens Gjenlyd.

Der er en Gjenlyd af min Sang,
som selv jeg hører kun.
I Sorg og Glæde mangengang
den lukket har min Mund.

Som fra en fjern, lyksalig Kyst
den naaer mit stille Sind;
jeg aner da en Sangerlyst,
der dog ei bliver min.

Det er en gylden Strængerad,
hvis Klang er aldrig hørt,
der bæver sagte ved mit Kvad
som af et Suk berørt.

Af Tvivlens Dyb, blandt Mislyd vakt,
henbruser Sangen nu,
og neppe mærker man dens Magt
i Folkets spredte Hu.

Men gaaer den over Dybet hen
og gjennem Aandens Daab,
dens Tone klinger dog igjen,
forvandlet til et Haab.

Og hilser, paa en gjenfødt Jord,
den Sangens Helligdom,
hvor alle Tvivlens halve Ord
i Lys skal smeltes om.

O, sagte Gjenlyd af min Sang,
som selv jeg hører kun,
ved Harpen tolker dig engang
en bedre Sangers Mund.

XVI.

Hjemfart.

Nu lufter atter en gunstig Vind
og aander paa Havets Speil;
i Følge med os staae i Fjorden ind
vel hundrede hvide Seil.
Mod Landet daler en Svanesky
og Maagen flyver om Ø,
der falder et Skjer af Morgenens Gry
paa Vinger og Seil og Sø.
Ja se, nu voxer den svale Vind
og kruser det glatte Speil;
hvor deiligt stævne i Fjorden ind
de hundrede hvide Seil!

Hvad stunde I til paa Bølgernes Vei
med skridende, skumdækt Stavn?
O, havde I Alle saa vist som jeg
et Hjem i den nære Havn!

Nu stiger Kollen, den dunkelblaa,
blandt Aasernes Linier frem;
den kjender Dalen, den stirrer paa
mit smilende Barndomshjem.
Vi færdes Alle paa Bølgernes Vei
med Minder og Haab i Stavn;
Gud signe hvert Seil, der søger som jeg
sit Hjem i den nære Havn!

Hvi banker Hjertet saa høit, saa fast,
hvi bæver mit Indre nu?
Ak, langsom kun er Bølgernes Hast
mod Længselens bratte Hu.
Ja, havde jeg Vinger, som Maagen hist,
der svæver med vildsom Flugt,
da fløi jeg bedre, da var jeg vist
forlængst over Fjeld og Bugt.
Ak, langsom kun er Bølgernes Hast
mod Længselens bratte Hu,
og derfor banker saa høit, saa fast
mit higende Hjerte nu.

XVII.

Om Høsten.

1.

Overalt, hvor Sommerglæden
vinked os med aaben Favn,
er Tungsindighed og Savn
kommet sagtelig isteden.
I de første Høstens Dage
drømt kun var Naturens Gru;
Sorgens Aander sov endnu
under Lundens Kuppeltage.

Men i Fuglens sidste Trille
var dog Savnets Tone lagt,
og i Sommerglædens Dragt
hviled Egnen stum og stille.

Stille som en smykket Kirke
efter sluttet Aftensang,
laae den solbelyste Vang
under høie Hængebirke.

Længe vandrede vi tause
mellem disse fagre Træ'r,
og vi standsed ofte der,
grebne af Naturens Pause.
Selv i Lykken, selv paa Grunden,
hvor vort Livs Kjerminder groe,
var, ved Egnens matte Ro,
Hjertets Lyst i Vemod svunden.

Men da Suk fra Fjeldelier
gjennem alle Lunde gik,
og da Løvet for vort Blik
spredtes paa de dunkle Stier,
da blev Egnens tause Dvælen
mellem Glædesliv og Gys
i en varm Erindrings Lys
stillet klarere for Sjelen.

Og i Tankens Liv formildet
vinked nu den stille Egn;
denne Vang med Birkes Hegn
var nu Sjelens eget Billed,
og fra disse lyse Grene,
hvor den sidste Trisk slog,
gik en aandig Epilog
over Sommerlivets Scene.

„Naar Naturens Pulse standse
i en taus Betragtnings Stund,
mens endnu den dunkle Lund
bærer sine Glædeskrandse,
da vil Egnens Billed stilles
paa din Vandring roligt, helt;
thi om Lidt er Veien delt,
hvorpaa Liv og Død skal skilles.“

2.

Alfers Dands og grønne Ranker,
Rosenduft og dugget Blad —
ømt som disse følges ad
Sommerliv og lyse Tanker.
Løvets Hvisken, Fuglens Triller,
og de klare Kilders Røst —
Alt har Toner af en Lyst
som naar Hjertets Harpe spiller.

Derfor vugges Sjelen gjerne
i den varme Sommerluft,
og med Flyveham af Duft
stiger den mod Dagens Stjerne.
Saa livsaligt vakt og baaret
standser den sit Vingeslag,
og kan dog i Glands og Dag
favne Alt hvad den har kaaret.

Med sin Pragt Naturen drager
Tanken fra dens Verden bort;
af et Liv, der ei er vort,
laaner den os Smil og Klager;
derfor vandrede vi tause
mellem hine stille Træ'r
og sank hen i Vemod der,
grebne af Naturens Pause.

Dybe Stemmer, Suk der svæved
fra det granedunkle Fjeld,
Løvets Flugt i Høstens Kveld
har nu Sjelens Vinge hævet;
thi med dem var Grændsen givet
hvor Naturens Liv er sat,
værgeløst mod Mulm og Nat,
dybest under Aandelivet.

I det klare Aandens Rige
Aarets Skifter kjendes ei.
Opad paa en vaarlig Vei
vil den frie Tanke stige.

Mens Naturens Kraft og Handling
stivner hen i langsom Blund,
bruger Aanden et Sekund
til det sunkne Livs Forvandling.

Blomsten af det rige Svundne
kan fornyes i din Haand,
Livet, der har Magt af Aand,
vil forløse Alt det Bundne.
Derfor skal du freidigt male
Somren, i din Vintervraa
og paa gyldne Strænge slaae,
mens Naturen er i Dvale.

3.

Kjender du den sære Mythe
om den vise Iduns Fald?
Hun blev nævnt i Guders Hal
som et natligt Mørkes Bytte.

Halvt en Hebe, halvt en Psyche,
blev dog snart den fagre Dis
Vidnet over Nordens Is
om et aandigt Vaarlivs Lykke.

Engang sad hun skjult bag Løvet
paa den høie Ygdrasil,
da faldt hendes Øine til,
mens hun slumred duftbedøvet.
Derfor styrted hun i Drømme
dybest ned til Vintrens Ørk,
som er evig taagemørk
og hvor Afgrundsvande strømme.

Asaloke, Heimdal, Brage
ilte did fra Gladsheims Pragt,
vilde flux ved Runers Magt
hendes Sind fra Mulmet drage.
Ak, men her, hvor Natten raader,
hendes indre Dag forgik,
og med taaresløvet Blik
stirred hun paa Asers Gaader.

Brage sagde: „Jeg vil hæve
Idun paa min stærke Arm."
Da, ved Sangergudens Barm,
kunde hun mod Lyset svæve.
Brage steg til Himmelborgen
og fra Skyen lød hans Kvad.
I hans Arm ved Harpen sad
Idun, skjøn som Vaarens Morgen.

Til Alfaders høie Sæde
stævned Brage med sin Brud.
Vaarens Dis og Sangens Gud
favnedes til Valhals Glæde;
thi ved Idun gives alle
Asgaards Børn et vaarligt Liv,
og hun kan som Brages Viv,
aldrig mer i Dybet falde.

Og fra Valhals Guder kommer
dette Bud til Nordens Æt,
hvergang Jorden stum og træt
hviler i sin Eftersommer:

Idun frelses og formæles,
naar din Mulmtid forestaaer;
Idun er din indre Vaar,
som ved Sangens Magt besjeles.

Ja, det Bedste Norden eier
er dog denne dybe Røst,
som i Mulm og natlig Dyst
altid lover Aanden Seier.
Derfor vil jeg freidigt male
Somren i min Vintervraa,
og paa gyldne Strænge slaae,
mens Naturen er i Dvale.

XVIII.

Solvirkning

efter et Maleri af Gude.

Tilfjelds under Granelien
er der et aabent Bakkeheld,
der slynger sig Sæterstien,
der styrter det skummende Fossevæld.
Luften er skinnende, blaalig hvid;
det er Midsommersol og Middagstid.

De tindrende Straaler spille
paa Elven under den mørke Bred,
og Skumtaagen svæver stille,
hvor Fossen haster i Dybet ned.
Der vandrer Elven en lønlig Vei,
selv Midsommersolen kjender den ei.

Men Skraaningen under Fjeldet
er svøbt i den gyldne Straaleflod;
se, Granen paa Bakkeheldet
har skinnende Top og skygget Fod.
Ved Stien zitrer med Sølverblink
den blomstrende Lyng, den mosede Brink.

Hvor ensom og taus er Kleven!
der er intet Spor i den gyldne Sand;
den fattige Plet er bleven
et lille glimrende Fabelland.
Forstyr ei den dybe drømmende Fred,
lad Skoven skygge dit higende Fjed.

XIX.

En Drossel.

En Mur af Klipper steg fra Strandens Brem,
og sagte bølgede sig henad dem
en luftig Taagerække.
Og Birkeskoven paa den lave Strand
sin Fylde speiled i det klare Vand,
der bar min lette Snekke.

I Skovens Dunkelhed en Drossel sad,
og gjennem Løvet klang dens fulde Kvad
og Egnen lytted stille.
En sagte Aande strøg den mørke Fjord,
og Aftnens Lysning over Skoven foer
ved Droslens første Trille.

Hvor Skyggen ruged og hvor Lyset faldt,
den skjulte Sanger gjød sit Liv i Alt
fra Skovpaulunets Grene;
og mens min Snekke gled i Natten hen,
gav Droslens Tone mig saa smukt igjen
den hele Aftenscene.

XX.

I Uveiret.

Tilfjelds i sporløs Ensomhed
en Vandrer gaaer med tunge Fjed,
og hvor han standser hed og træt
og lytter fra sin Hvileplet,
han hører kun sit Hjerte slaae
og i det Fjerne Fossen gaae.
Men vendes da hans Blik mod Sky,
det driver ham afsted paany;
thi over Aasen falder nu
et Skjer af Aftenrøden mat,
og stiller for den Trættes Hu
sit Varsel om den nære Nat.

Da trækker der en Byge op
i Taagemulm om Klippetop,
og derfra sendes Vindstød ud
som Uveirsnattens Sendebud.
Den stumme Kveld, den øde Egn
belives nu af Skrækkens Tegn.
Der hvisler Lyn om Fjeldets Tag,
og flux med truende Gestalt,
opvorer Sky paa Sky derbag,
og nu med Torden og med Storm
de rulle frem i Alpeform,
til Himlen dækkes overalt.

En Bæven som eï tvinges kan,
betager da vor Vandringsmand;
han studser ved hvert Drøn, hvert Lyn,
der slaaer hans Øre og hans Syn,
og hildet i Naturens Strid
han jages raadvild hid og did;
men ingensteds er der et Ly
hvortil for Veiret han kan fly,
og derfor paa den steile Skrent
han søger at beherske nu,
med Øiet og med Tanken spendt,
i een Betragtning Veirets Gru.

I Skumring, som ved Lynets Ild
opklares sælsomt af og til,
han skuer ind i Himlens Ørk,
hvor Skyers Vrimmel, tung og mørk,
adsplittes vildt og samles dog
som i et dybt, uhyre Tog.
Mens Masser af den mørke Hær
henrulle lavt og rædsomt nær,
staae atter truende bag dem,
som dannede ved Tordnens Bliv,
i dette vilde Perspektiv
de nye Skykolonner frem.

Hvor mægtigt rager Fjeldet ind
i Skyens Kamp med snedækt Tind,
hvor mægtigt sænkes det igjen,
og strækker sine Rødder hen
blandt Ur og Lyng mod Bakkeheld,
der atter stige op til Fjeld,
hvorover Blikket skimte kan
i Mulm og Glød et Jøtunland,
hvis Alperække, rødlig hvid,
fremglimter som den fjerne Leir,
hvorfra de dunkle Magters Strid
er stormet ud i Nattens Veir.

Den nys Forsagtes Aand er vakt
ved dette store Billeds Magt.
Hvad Ordet kun kan skildre delt,
han skuer som et samlet Helt;
thi nu er Form og Klang og Glands
fortolket i hans indre Sands,
og uvilkaarligt er hans Haand
strakt ud med Kraft mod Fjeldets Top,
som om han selv var Veirets Aand.
Og slog nu Lynet i hans Barm,
da steg han som Elias op
med freidig Sjel i Flammekarm.

XXI.

Mindets Bæger.

I Rosenlund under Sagas Hal,
der gjemmer hellige Minder,
med sagterislende Bølgefald
den klare Søkkvabek rinder.
Der er en Kalk saa sød og sval
af dette Væld at tømme,
og Nordens Mænd fra Fjeld og Dal
gaae did i vaagne Drømme.

Thi Elven nynner et gammelt Kvad,
der bæres vidt over Strande,
om Asers Drot, som ved Bredden sad
og drak af rislende Vande.

Mens Sagas Aand i denne Drik
det Svundne aabenbared,
stod Fremtids Syn for Odins Blik,
af Mindets Glands forklaret.

Vi vandre da til den klare Strøm
i Sagas fredede Rige.
Vort Nordens lyseste Fremtidsdrøm
vil der af Bølgerne stige.
Thi Odins Æt har intet Væld,
der mere lifligt kvæger
end dette Haab for Nordens Held,
der boer i Mindets Bæger.

XXII.

Studentersang.

Vi færdes med Lyst paa den steileste Vei,
vi følge vor ledende Stjerne;
som blaanende Bjerg over skovdunkel Hei,
staaer Vandringens Maal i det Fjerne.
Vort Løsen blandt Fjeldene klinger,
og Foden har vaarlige Vinger.

Fra duftende Vang og fra fjeldbygget Hal,
fra Lundenes inderste Gjemmer,
vi høre paa Veien et manende Kald
og lytte til varslende Stemmer.
Da finde vi Opgangen banet
til Riget, som Tanken har anet.

Og skilles vi ad i de verlende Spor
hvor Aanden sin Genius fatter,
vi kjende dog alle det bindende Ord,
der samler os broderligt atter.
Da hvile de Skatte, vi dele,
i Lys fra det vinkende Hele.

Og naar vi tør standse det higende Fjed,
da skue vi vidt over Norden,
og udstrøe den vingede, skinnende Sæd
til Grøde for Fædrenejorden.
Da kommer i høstlige Dage
vort Foraar med Krandse tilbage.

XXIII.

Studenternes Balvise.

Vor flygtige Lyst, mens i Dandsen vi træde,
gjenlyder i Strængenes Klang;
men Hjertets Væld af dybere Glæde
vil hæves og tone i Sang.
Med Vaarens Røst vort Kvad vi sjunge;
thi Vaar og Toner paa Fuglens Tunge
de hilses og følges ad,
og her til den fagreste Rad
af Roser og Lilier vi bringe vort Kvad.

Studenten, der sysler med Pennen og Bogen,
han har dog en vaarlig Hu.
Han tænker tidt hvor han sidder i Krogen:
Ak, var du som Fuglen nu!

Saa fri som Skovens Fugl, der iler,
naar Længslen vaagner, naar Himlen smiler,
med Lyst fra det skyggende Blad,
og bringer i Straalernes Bad
til Roser og Lilier sit sødeste Kvad.

Og her, under Glands af de straalende Kjerter,
en Vaarhimmel hilse vi;
og Sangen stiger af higende Hjerter,
og her er vor Vinge fri.
Her kan vor Længsel sin Flugt begynde;
thi Hjertets Drømme og Vaarens Ynde
vil favnes og følges ad,
mens her til den fagreste Rad
af Roser og Lilier vi bringe vort Kvad.

XXIV.

Seil og Anker.

I Havnen, klart til at gaae ud,
er lagt paa Svai for Vindens Bud
det stolte Barkskib, Svanen.
Nu føles Morgenvindens Pust,
nu letter Skibet Anker just
og flagger fra Mesanen.

Med stærke Ryk og afbrudt Klang
arbeider Spillets tunge Gang,
mens Bunden Ankret holder.
Desbedre løber Toug i Blok,
og Klyver, Forstagseil og Fok
slaaer ud de hvide Folder.

Det heiste Bramseil er alt fyldt
af Morgnens Aande, og forgyldt
af Solopgangens Flamme.
Tilsidst er ogsaa Ankret let,
og strax har Svanen mærket det
og seiler i det samme.

Den seiler paa en dyrt kjøbt Fragt,
og under Skibets Dæk er bragt
en eventyrlig Vare:
et Folk, der gaaer fra Gaard og Brug,
et Bygdelag med Disk og Dug
vil over Dybet fare.

Fra Dalens Fred, fra Hjemmets Strand,
de søge deres Drømmes Land
i Vestens dybe Fjerne.
Savannen gjemmer deres Skat,
og over Ahornskovens Nat
staaer deres Lykkestjerne.

Paa Haabets Fart, ved Vindens Bud,
den første Flig de folde ud
af deres dunkle Planer;

som høie Seil i Morgenvind
bevæges deres Hjernespind
mod ubekjendte Baner.

Men og som Havnens dybe Bund,
der holder fast, og slipper kun
med Nød en Seilers Anker,
har vist det stille Fædrehjem
i Afskedstimen grebet dem
med Hjertets dybe Tanker.

XXV.

Flygtningen.

Paa Rheden ved Pillau ligger en Brig,
der holdes klar til at lette Anker;
i Blæsten hvine dens Master og Rig
og Bølgen slaaer op om dens glindsende Planker.
Kaptainen har Kikkerten vendt mod Land,
og øiner en Baad, der styrer mod Briggen;
da er det paa Tide, da raaber han:
„Hiv under Ankret, de komme med Giggen!"

Mens prøvede Mænd ved Spillet staae
og Ingen ombord vil Arbeidet svigte,
mens Seil skal sættes fra Stag og Raa,
er Baaden et Øieblik tabt af Sigte;

men se, nu farer i Blæst og Fraad
den ventede Gig, som om den var jaget,
og bag den haster en anden Baad,
der bærer den preussiske Ørn i Flaget.

Men Giggen gaaer let; nu lægger den til
og snart er den hængt i Taljer og Stroppe;
nu standses just det hivende Spil,
der høres et Raab at Ankret er oppe.
Saa strækkes Skjøder og Fald med Flid,
og Alt er klart tilveirs og forneden.
Da kuler det skarpt og Søen gaaer hvid,
og Briggen gjør Fart og seiler af Rheden.

Og nu først mærkes en Fremmed ombord,
en Passager, som Giggen har hentet.
Han sidder saa taus, og fast uden Spor
af Liv er hans Aasyn, hvor Sorgen staaer prentet.
Han passer ei godt til det skummende Blaa;
hans Manddom er underlig bøiet og blegnet.
Saa brudt er kun den, der i Fængselets Vraa
har stirret for længe, og Dagene regnet.

Han kom fra Land som det jagede Vildt,
der springer tilsidst i de rullende Bølger;
men Havet har dog ei hilset ham mildt,
og Stormen paa Dybet er nu hans Forfølger;
med mindskede Seil, med zitrende Skrog,
den prægtige Brig i Bygerne krænger;
saa godt den styres mister den dog
i vældige Styrtninger Ræer og Stænger.

Mens Ugerne gaae, blandt Banker og Rev
det ængstede Skib er jaget og tumlet.
Paa Vagten ved Nat i Kuling og Drev
har Mandskabet tidt om den Fremmede mumlet.
De tale med Gru om det stirrende Blik,
og Sukket, der hult som et Forvarsel lyder;
de have et Sagn om et Skib, der forgik
fordi der ombord var en skummel Forbryder.

Men Briggens Kaptain ved bedre Besked,
og taaler ei Sladder, der føres for længe.
Nu standser han den med en tordnende Ed
og siger med Haan til de begede Drenge:

„Hvor staaer Eders Kurs, hvor vil I dog hen
med Kjerlingesnak paa de brusende Vande!
Hvad har han forbrudt? Hans Dolk var en Pen,
og sværmende Tanker hans farlige Vande.“

Saa lyder Kommando; hver Mand paa sin Plads
har faaet en Gjerning, der maa tages vare.
Den Fremmede kun paa den haarde Seilads
kan sidde i Tanker og Kræfterne spare.
Han endser kun lidt i Uveirets Brag
om Søen slaaer ind og skyller ham over.
Paa Dækket han er ved Nat og ved Dag
og hæfter sit Blik paa de vorende Vover.

Den sidste Nat af den langsomme Fart
er Himlen sort og Alle maae vaage.
Det lændsende Skib skal nu holdes klart
af Kysten, der ligger i Mulm og i Taage;
og nu har Mismod grebet Enhver,
nu vaagner en tung Erindring med Styrke,
thi forrige Aar i Farvandet her
led Briggen et Tab i det natlige Mørke.

En syttenaars Dreng gik her overbord;
hans Raab om Hjelp var i Stormen at høre,
og Ingen har glemt det hvinende Ord,
der skar som et Sværd i det lyttende Øre.
Der lød en Røst i hans angstfulde Raab
af al den Kval, som i Havdybet blunder;
han svømmede længe med svindende Haab,
og kunde ei frelses, og maatte gaa under.

Og nu er Natten atter saa mørk,
og Frygten er vakt i det dobbelte Øde.
Hvad Magt har et Liv i den brusende Ørk,
hvor Skibet gaaer mulmdække Rædsler imøde!
Kaptainen ser ud i den kulsorte Nat,
og Seilere varsler i ængstende Timer;
Lanternen i Taagen lyser kun mat,
Kanonerne løses og Skibsklokken kimer. —

Nu stilner det af og Dagningen gryer,
den mødige Brig i Døningen slingrer;
hist dukker af Søbrynet Lindesnæs Fyr,
og Maagernes Skrig over Bølgerne stingrer.

Da spørges: Hvor er den Fremmede nu?
De søge forgjeves; han er ei at finde;
saa standse de Alle med Studsen og Gru
og drage hans sorgfulde Billed til Minde.

Han gik overbord paa den farlige Vagt,
da Skibsklokken kimede traurig og bange.
Med Dybet havde han sluttet en Pagt
om Frihed og Fred for den martrede Fange.
Han kom ombord med et svindende Haab,
med Asken af Manddommens glødende Varme;
der var ingen Kamp og der hørtes ei Raab,
da Bølgerne tog ham i knugende Arme.

XXVI.

Tidens Løsen.

Saa lummertung, saa fuld af Uveirsgru
har sjelden Luften ruget over Jorden,
som Tidens Skyer, der fortættes nu
og føde Angster for den nære Torden.

Hver Visdomslære, hvorved Slægter hang,
hvert Haab, der hæved Hjerterne fra Støvet,
er nævnt og paakaldt under Tidens Trang,
og veiet atter og af Tvivlen prøvet.

Ja, Tvivlen vækkes ved hvert Mindeblad,
der melder om hvad der er lært og handlet;
den ser det Tænkte gjennem Seklers Rad
i Ord og Daad forvandsket og forvandlet.

Og Slægtens Mismod møder overalt
den halve Sandhed og den halve Virken;
som en formummet, gaadefuld Gestalt
er Aanden sat i Staten og i Kirken.

Og mangen Forsker maa sit Blik nedslaae,
og mange glade Røster ere kvalte,
fordi hvert Glimt forsvinder af det Blaa,
som Grublen fordum eller Letsind malte.

Vidt gjennem Verden gaaer et angstfuldt Gys;
thi Folkedybet rystes som et Fængsel,
af vilde Raab paa Frihed og paa Lys,
og kjender nu ei Grændser for sin Længsel.

Mens Kunst og Viden i sin Blomstring staaer,
mens Ingen mer kan dem i Verten hindre,
har Slægtens Masser dog endnu et Kaar,
som Skyggeplanter i en Urskovs Indre.

Frihed og Lys! — Der er en Fabelegn,
hvor Længslens Iver vil Pauluner bygge,
med intet Grændseskjel og intet Hegn,
med idel Solskin og med ingen Skygge.

Hvor aabnes Vei for dette nye Liv,
hvo gaaer foran som Kæmper og som Seer;
hvor er den Halvgud nu der har et Bliv,
til Folkelængslens brændende Ideer?

Ak, Ingen svarer paa det høie Raab,
mens Nuet drømmer om det fjerne Gode.
For lyst er atter Philantropens Haab
og denne Jord er kun en dunkel Klode.

Lyksalig den, som Tidens Nød har bragt
den trygge Glæde og den stille Dvælen
ved Friheds Kjerne, der er dybest lagt,
som alle Savns Forligelse i Sjelen.

I Tidens Raab, der ryster Templets Hvælv,
og bringer Statens Skranker til at vige,
han hører Varselsstemmen: „Frels dig selv,
vær fri og from i dine Tankers Rige!“

I ham besegler Tiden sin Ide,
og i hans Indre er dens Gjerning tolket,
naar den med Frihedsløsnets Lyst og Ve
har vakt en Hær af Slumrende i Folket.

Thi intet Dogma, ingen Theori,
og ingen Helt og heller ingen Tænker
skal sige mer til Slægten: „Du er fri;
nu svandt det sidste Tryk af dine Lænker!“

Kun Sandhedskraften i en Samfundsaand
blandt gudopfyldte, frie Individer,
kan løse Verden af de gamle Baand
og lede Slægten frem mod lyse Tider.

XXVII.

Alfeland.

Tilhavs, i Vest for Helgelands Skjer,
der svømmer en Ø paa de skinnende Vover;
men kommer engang en Seiler den nær,
da sænke sig Skyer derover;
og skjult er da den vinkende Strand,
og Ingen kan Øen bestige.
Med Tanken kun tør Kystboen hige
mod Vest til det deilige Alfeland.

Han ser i Syd, i Øst og i Nord,
kun truende Fjeld over sortladne Vande.
Det strømmende Sund, den bugtede Fjord
er lukket af traurige Strande.

Men dybt i Vest, naar Solen gaaer ned,
han finder med speidende Øie
den fagre Ø, hvis bølgende Høie
hæve sig mildt fra den glimrende Bred.

Ja, der er smukt paa Strand og paa Vang,
hvor Smaavover rulle mod vaargrønne Enge,
hvor Svaner i Tog henglide med Sang,
mens Havfruen spiller paa Strænge.
Saa blank som Guld er den rolige Sø,
og hist over Alfernes Rede
er Himlen smykt med Roser, der sprede
Gjenskin og Duft paa den tryllende Ø.

Du kjender vel den drømmende Fugl,
der ligger paa skummende Bølger og blunder.
Hvor er dens Hjem, hvor findes det Skjul,
hvortil den i Drømmene stunder?
Den søger ei Land, den bygger ei der,
hvor Klipperne stige af stridige Strømme;
dens Hjem er i Vest, den stunder i Drømme
til Øen, der hviler i Rosernes Skjer.

Ak, hvo der var saa tryg og saa fri
som Fuglen, der vugges og blunder paa Bølge,
og kunde mod Vest, fra Længselens Sti,
henbæres i Drømmenes Følge,
og vaagne ved den vinkende Strand
og lande blandt skinnende Vover,
før Skyen slaaer sin Vinge derover
og dækker det deilige Alfeland!

XXVIII.

Harpen i Borgen.

Paa Klippetinde i Virtingsland
en skinnende Borg sig hæved.
Den stod under Sky paa en Afgrunds Rand,
hvor speidende Ørne svæved.
Den stirrede ud over fjernest Vang,
den speiled sig stolt i Voven,
hvor Floden lagde sin Slangegang
i Dybet af Egeskoven.

Og trindt om Borgen en Leir var sat
af Telte som Skoven spændte;
der var under Lovet en kjølig Nat,
naar Solen som klarest brændte;

og Floden, der bar en zitrende Brem
af Lys paa de tause Vande,
den veg til Side, og bugted sig frem
mod Skyggen af mørke Strande.

I drømmende Stilhed Borgen stod
med kneisende Spir og Volde;
men Sagnet vaagnede ved dens Fod
og hvisked til Herrer bolde:
„Den fagreste Fe, der sysler i Løn,
omdreier sin Ten herinde,
det klingende Guld af en springende Brønd
hun lægger i Traad og Tvinde.“

Da drog i Skoven en vældig Hær
af Herrer og Vaabensvende;
de søgte Borgen med vildt Begjer
og vilde dens Mur berende.
Den knusende Vædder til Stød blev lagt
og drøned mod Portens Plader,
den susende Slynge brugte sin Magt
mod Gitter og Marmorkvader.

Men Port og Mure sluttede fast
som Klippen, hvorpaa de stode,
og Kæmperne vare, da Vaabnet brast,
som daarede Mænd tilmode.
Da fremtren flur paa den aabne Gang,
der gik over Portens Bue,
mens Aftnen gløded paa Skov og Vang,
den deilige Borgens Frue.

Hun hæved Stemmen og strakte sin Arm
mod Kæmpernes mørke Brimmel,
og holdt en strængeløs Harpekarm
i Glandsen af Aftnens Himmel.
„Vig bort fra Borgen, du vilde Hær;
thi Muren kan dog ei sprænges
før denne Karm, som jeg løfter her,
fuldendes og helt bestrænges."

„Det Spind, der virkes af sprudlende Guld,
vil engang i Harpen klinge,
og naar den er stemt og Klangen er fuld,
skal Gitter og Kvader springe.

Da leger den duftende Foraarsvind
i Haller og snævre Gange,
da drager Livet i Borgen ind
med Løv og med Fuglesange."

Saa bortdrog Hæren med slukket Mod
og spredtes til alle Sider,
og atter drømmende Borgen stod
i skiftende lange Tider.
Nu er paa Klippen en Rest igjen
af Borgens Volde og Taarne;
men gribende Toner, der gik fra den,
er vidt over Landet baarne.

Thi Harpen har klinget i Borgehal
med alle de gyldne Strænge,
og Spillets vældige Tonefald
har kunnet Murene sprænge.
Den skyggede Flod, med svulmende Gang
har baaret dets Gny paa Voven,
og Harpens mægtige Efterklang
har bruset fra Egeskoven.

XXXI.

Høifjeldet.

Høit over de norske Dales Pragt
et Rige blandt Skyer er vidt udstrakt,
og Klipper hæve sig der igjen
af Ødemark og af Kjern paa Fjeld,
og Sneens Tepper brede sig hen
paa alle de sorte Klippers Knæ,
og over de vorende Kildevæld
har Isen lagt den taarnede Bræ.

Paa Ødemark under Jøklers Mur,
der styrter og stimler den vilde Ur,
der groer Guldskjegget paa Klippeblok
og Sølverlokker paa Klippetind,

der fostres de flygtige Reners Flok
og farer som Blæst over Ur og Myr,
der drømmer det Alt i Jægerens Sind
og vaagner og klinger i Eventyr.

Saa friskt det klinger, det er dog ligt
et Hedenolds Billed, et Eddadigt.
Som Riser de sorte Klipper staae
og friste dit Sind med Higen og Frygt;
i hvert et Syn, som du stirrer paa,
har Fjeldets Jetter en Gaade lagt;
men Asers Æt med Kraft og med Klogt,
tør træde den nær og spilde dens Magt.

Med friere Liv, med fuldere Klang,
gaaer Sagnet igjen paa den grønne Vang,
og medens det bæres fra Mund til Mund,
indblander Fjeldet sin Rost deri,
og slynger Skredet i Dalens Bund
og sender i Lundene Stormens Gny,
og lader Fossen bruse forbi
det Hegn, hvori Sagnet fødes paany.

Saa stige de mægtige Aander ned
til Dalens lyttende Arnested.
Og Blikket hos Folket er opadvendt,
og Tanken stiger i Sagnets Spor,
og Sjelens Vinge er vidt udspendt
med Anelsens Kraft i Hoidernes Storm,
hvor Himlen virker af Skyers Flor
et Slør om Jordens mægtigste Form.

Det Hjem for Sagnet fra Hedenold,
den Klippe i Sky, skal ei kaldes gold;
dens brusende Strøm er et Livsens Bad,
og Veirets Klang fra dens hævede Bryst
henbæres vidt som et aandigt Kvad.
Der flyder et rigt Fornyelsens Væld,
der lyder en stolt Forjettelsens Røst
til Asers Stamme fra Norges Fjeld.

XXX.

Sangfuglens Rede.

En Høstdag saae jeg i et Tornekrat
en Sangfugls Rede, der var længst forladt.
Blandt nogne Kviste hang de tørre Straa,
og visne Blade under Busken laae.

Jeg kom ihu hvor blideligt engang
i dette Hjem blev fostret Vaarens Sang.
Jeg maatte tænke paa hvor frisk og blød
den første Trille her i Morgnen lød.

Fra Rosenbuskens skyggedunkle Ly
gik Tonefylden vingeklædt mod Sky.
og Skoven vaagnede, og Blomst og Blad
med Bæven hørte paa det unge Kvad.

Og Tonen steg og Roserne sprang ud,
og vidt drog Sangen som et Glædesbud,
og lød saa længe til den hørtes kun
som Vaarens Efterklang i Høstens Stund.

Ved Krattet vist jeg kom det Alt ihu,
og gjennem Sjelen gik en stille Gru.
Jeg maatte tænke paa et Sangerbryst,
der skjelver toneløst i Livets Høst.

Som Fuglens Rede mellem Torn og Kvist,
det findes øde og forladt tilsidst;
dets Blomst er visnet, men dets Brod er gjemt;
dets Sang er længst forsvunden og forglemt,

XXXI.

Hjemmets Magt.

Paa Vandring skyndte sig fra Nordens Høst
ei blot de aldrigtrætte Fugleskarer;
thi ogsaa Seilerne forlod vor Kyst
og søgte sydpaa gjennem Havets Farer.
Ja, selv de lunefulde Skyers Tog,
gik nu med uforandret Flugt fra Norden,
og ak, tilsidst en Længselstanke drog
mit Sind til Vandringen fra Fosterjorden.

Som i en Drøm jeg saae det fjerne Land,
med milde Bjerge over Eng og Vove,
med Marmorslotte paa den lyse Strand,
med vaarlig Høst blandt immergrønne Skove.

Og overalt jeg gik med travle Trin
blandt Nuets Pragt og Seklernes Ruiner;
men Bjerg og Skov og Bolig og Ruin
saae ned paa Vandreren med kolde Miner.

Og hvor jeg dvælede og hvor jeg gik,
det var som Alt var hemmeligt og lukket;
og Drømmen kom med Toner og med Blik
fra Hjemmets Arne, der for mig var slukket;
og ensom drev jeg i en Folkestrøm,
og var et Fnug i denne dybe Vrimmel —
Da vaagned jeg med Hjemve af min Drøm,
og fandt min Lykke under Nordens Himmel.

XXXII.

Høimesse.

Jeg husker en Søndag saa liflig og blid;
hver Hytte var lukket ved Hoimessens Tid,
den eneste Travle var Svalen.
I Klarhed laae Fjeldet, og under dets Væg
stod tindrende Birke og blomstrende Hæg,
og Engene dufted i Dalen.

Det kimed i Kirken, der laae paa min Vei,
jeg hørte vel Kaldet, men fulgte det ei;
jeg søgte de frodige Lunde.
Jeg vilde forlystes ved Sommerens Flor
og kvæge mit Sind med det levende Ord,
der lyder fra Fuglenes Munde.

Saa gik jeg den vinkende Kirke forbi
og fulgte bag Løvet den dæmrende Sti,
høit over de brogede Enge.
Der kunde jeg se mellem Fjeldene hen
og vandre i lukkede Gange igjen,
og dybt gjennem Lundene trænge.

Jeg vandrede om med ustadige Fjed.
Snart stod jeg ved Skovbækkens mosdækte Bred,
snart søgte jeg Fjeldsidens Haller.
Jeg stirrede ud i det fjerneste Blaa,
og atter jeg dvæled hvor Bakkerne laae
i Glands af de hvide Konvaller.

Den frydfulde Lærke slog Triller i Sky
og Irisken sang i sit skyggede Ly,
og Alt havde Miner af Glæde;
og selv var jeg glad, men jeg vidste ei ret
at samle min Lyst og at finde en Plet,
hvor den skulde skikkes til Sæde.

Jeg fulgte tilsidst med mit adspredte Sind
det hviskende Vift af den legende Vind,
der rørte de duftende Birke,

da steg der saa mildt fra den skinnende Dal
til Lundenes Skygger en dæmpet Choral,
der kom fra den syngende Kirke.

Det var som den svalede Sommerens Glød,
og sødt som en tonende Aande den flød
imellem de bævende Grene.
Mens Kirken i Dalen laa skjult for mit Blik
dens mægtige Røst gjennem Tankerne gik
og kunde det Spredte forene.

Og da var der Hvile for Sind og for Fod,
da havde jeg Alt, hvor jeg lyttende stod
i Ly af de skyggende Kroner.
Da dvæled jeg stille ved Sommerens Flor,
og da først jeg hørte det levende Ord
blandt Triller og fløitende Toner.

Ja, Sommeren selv er en Høimessetid;
den kan i dit Indre saa varm og saa blid
de gladeste Rørelser virke;
men det er den sødeste, reneste Klang
der standser bag Løvet din sværmende Gang
med Røst fra den syngende Kirke.

XXXIII.

Taushed og Sang.

Gaaer jeg gjennem Skov og Eng
fulgt af Fuglens Trille,
tier dog hver Harpestræng,
og min Sjel er stille.
Livet leger om mit Fjed,
Luft og Skov og Blomsterbed
fængsler mine Sandser.
Midt i al den Herlighed
Sangens Kilde standser.

Fører da den lyse Vei
hen blandt øde Steder,
hvor tilsidst der findes ei
Glimt af Somrens Glæder,

o, da tænker jeg vel paa
al den Herlighed jeg saae
hist paa Blomstervangen,
og i Ensomhedens Vraa
klinger Sommersangen.

XXXIV.

Skyen.

Her er et duftende Sommerly,
i Kreds om Dalen Fjeldene staae;
bag Aasen titter en graahvid Sky,
forresten er Himlen klar og blaa.

En graahvid Sky! Man endser den ei;
thi skjønt den skuer paa Engene ned,
vil Ingen se op fra Hus eller Vei,
mens Solen skinner saa lummerhed.

Hvert Bryst i Dalen banker beklemt,
og underlig tungt er hvert Aandedrag.
Selv Fuglesangen lyder forstemt
og døer saa hen under Løvets Tag.

Men Edderkoppen gjør Væven stærk
og vender sig flux mod Væggen nu.
En Vandrer standser og ser dens Verk
og kommer dens anende Drift ihu.

Den føler Veiret, der trækker op,
den har et Nys om den fjerne Sky,
og se, nu dækkes alt Fjeldets Top,
og Veiret er nær med Mulm og med Gny.

Nu bryder det løs — nu mærkes det dog;
det vorer med Stormens og Tordnens Magt
og bryder den lumre Døsigheds Aag,
hvori den duftende Dal er lagt.

XXXV.

Den smukke Pige fra Portør.

Der staaer en Fyr paa Bringenæs
og luder mod det aabne Hav.
Der er ei Blad, der er ei Græs,
som Veir og Sø kan meie af.
Kun vrede Bølger Blomster strøe
af Skum paa denne Klippes Barm,
hvor Fyrren mod den vilde Sø
i Stormen strækker ud sin Arm.

Som Kystens sidste Livsenstegn
den bringer mangen Snekke Vink
til Afsked fra den stille Egn,
der ligger skjult bag Fjeldets Brink.

Mod Seil, der stunde hjem igjen,
den skuer over Havet ud;
men Strandens Sønner hilse den
dog aldrig som et Velkomstbud.

Den smukke Pige fra Portør
stod der engang med Angst og Nød,
mens Fyrren svang sit grønne Slør
i Stormens Kast mod Aftnens Glød.
Hun klynged sig til Træets Bark
og stirred zitrende og bleg
paa Havets vilde Ødemark,
hvor Bølgebjerge sank og steg.

Det Fnug paa Sø, den lyse Plet,
det lette Seil, hun skimted der,
den raske Svend, der førte det,
kom aldrig til at lande mer.
Et Glimt af Fryd paa Bølgens Kam
for hende i et Nu oprandt;
det var hans Seil, hun havde ham,
der i det næste Nu forsvandt.

Den smukke Pige fra Portør
har siden ført et Skyggeliv.
Hun, der var Egnens Glæde før
er nu et visnet, knækket Siv.
Hun staaer ved Fyrren mangengang
og stirrer hen med sorgfuldt Sind,
og hører Bølgens dumpe Klang
og øiner Seil i Paalandsvind.

Den stærke Fyr paa øde Fjeld
fra fjerne Bølger kjendes kan;
men ene til et tungt Farvel
den vinker med sin Gren fra Land.
Mod Seil, der vende hjem igjen,
den skuer over Havet ud;
men Strandens Sønner hilse den
dog aldrig som et Velkomstbud.

XXXVI.

Den Salige.

O, vær hilset atter og velsignet
blide Aand, fra Salighedens Hjem!
Ingen Glæde paa min Vei har lignet
den, du kaldte af min Vaardrøm frem;
ingen Kval kan falde paa mit Hjerte
tungt som den, du klaged i min Favn.
O, du Salige, i Fryd og Smerte
har min Sjel en Gjenlyd af dit Navn.

Alt er følt, fuldkommet og erindret,
Alt fornyes evig i mit Sind;
mildt og ømt har Sorgen, der er lindret,
spredet Mindets Fred om mine Trin.

Sorgen vaaged hvor din Aske blunder,
og den vandred gjennem Ørkner hen,
og tilsidst, ved Kjerlighedens Under,
fik jeg dig du Salige igjen.

Og da kom du fra de stille Lande,
og den lange Sørgenat blev klar,
klar ved Skinnet om din rene Pande
og ved Straalen, som dit Øie har;
og paany din Salighed er over
mine Drømme som et Lysets Bad,
og jeg hører atter hvad du lover,
at vi aldrig mer skal skilles ad.

XXXVII.

Efterklang.

Over Kjernet Maanen svæver
paa det rene Himmelblaa,
og paa Dybet Glandsen bæver,
hvor de lette Bølger gaae.
Alt er stille, allevegne
høie Klippemure hegne
denne Somrens Drømmevraa.
Her i Strandens Birkelunde
svæver sagte Alfedands,
halvt i Skygge, halvt i Glands
mellem Hytterne, der blunde.

O, men hør, en Tone bryder
Sommernattens dybe Fred;
svagt og bævende det lyder
fra de fjerne Lier ned.

Som om Maanens Straaler vare
spendte Strænge, sølverklare,
toner det fra Bred til Bred.
Men som Suk af Aftenvinde
svinder atter Klangen hen;
Stilhed breder sig igjen
over Strand og Klippetinde.

Denne Klang blandt Bjergehaller
er den sidste Gjenlyd kun
af en Lur, hvis Stemme gjalder
fjernt i Dalens dunkle Bund.
Tonen ligner Digt og Sage,
Efterklang fra Oldtidsdage,
med sit Navn paa Folkets Mund.
Endnu før dets Lyd forsvinder
vandrer jeg med aaben Sands,
halvt i Skygge, halvt i Glands,
der hvor Mindets Maane skinner.

XXXVIII.

Olafskilden.

Sankt Olaf har med Troens Styrke
lagt Haand paa mangt et nøgent Fjeld,
og kaldet frem af Dybets Mørke
de hemmelige Kildevæld.

Hvor ingen Blomster spire vilde,
hvor Alt var toneløst og dødt,
der risler nu en Olafskilde,
og ved dens Bred blev Sagnet født.

Saa friskt som Sagnets Stemmer klinge
i hver en Egn til Olafs Pris,
saa friskt kan og hans Kilder springe
og trodse baade Sol og Is.

I Klippevraa, hvor Sten har Mæle,
hvor Dalen aabnes for dit Blik,
der byder Sagnet dig at dvæle
og bringer dig den klare Drik.

Og som et Aandens Bad, der kjøler
dit Bryst i en begeistret Stund,
saa sval en Kvægelse du føler
ved denne Drik paa Sagnets Grund.

Naar da dit Blik paa Dalen falder,
hvor Valens Bautastene staae,
vil Billeder af Kraftens Alder
som Solglimt over Egnen gaae.

Fra Lien Lurens Toner gjalde,
fra Skoven suser Pileregn,
og du ser Olaf og hans Skjalde
henride under Graners Hegn.

Og mens det store, fjerne Minde,
gaaer op for Aandens Syn paany
du hører Olafskilden rinde
med sagte Klang i Sagnets Ly.

XXXIX.

I Kivledal.

I Kivledal, under Bjergeli,
var jevnet en Vei til Kirke;
men oppe i Lien smutted en Sti
ind under de tætte Birke.
Paa Veien drog Folket til Sang og Bøn,
paa Stien gik Bjergets Møer i Løn,
og Solen spilled i Morgenstunden
paa Kirkens Tag og paa Birkelunden.

Mens Sangen hørtes i Kirkechor,
bag Løvet Møerne sade,
indtil Hr. Peder i Sillejord
steg frem paa sit Talerstade;

da vandred de op i den frie Ur
og blæste en Slot paa Horn og paa Lur.
Det klang saa fuldt gjennem Lundesalen,
det klang saa sødt gjennem Kirken i Dalen.

Hver Bjergehal og hver Li der var
gav bævende Klang tilbage,
den hele Dal laae tindrende klar
i Toner af Lyst og Klage.
Da sprang der Blommer af Krat og Tjørn,
da hviled i Luften den stærke Ørn,
og Vinden turde ei Løvet røre,
og hvert et Blad var et lyttende Øre.

Det var Hr. Peder, den lærde Præst,
han havde saa stam en Tunge,
han hæved sin Røst som han kunde bedst,
da Tonerne hørtes runge;
men Ingen saae op og Ingen gav Agt,
men Alle grebes af Tonernes Magt,
og Alle gik ud som i Kirken vare,
Hr. Peder tilsidst bag sin Sogneskare

Saa standsed Folket i Solens Glands
og stirred fortabt mod Fjeldet.
Med Smil og Taarer, med Sind og Sands
de lytted til Tonevældet.
Og Blommerne spredte saa stærk en Duft,
og Ørnen svam i den klare Luft;
hvert Blik var spændt og hver Læbe bunden
til Tonernes sidste Klang var svunden.

Da meldte Hr. Peder sin Kirkeflok,
der stod med duggede Kinder:
„Nu har jeg manet i Sten og Stok
de koglende Jettekvinder.“
Men Tonerne baned sig selv en Vei,
og Folket i Dalen glemte dem ei.
Fra Bjelkehus og fra Lundesalen
de høres endnu gjennem Kirkedalen.

XL.

Dyre Vaa.

Den gjeveste Bonde i Vinje Gjeld
var Dyre fra Vaa at nævne.
Han var saa sikker og sto som et Fjeld
og eiede tolv Mands Evne.
Hans Grander sagde saa stort et Ord:
„„Du turde vel prøve en Leg som Thor
med Trold og med Bjerguhyre.““
„Ja, om det var mørkt,“ sagde Dyre.

Saa skulde det hende at Dyre Vaa
sad lunt i Julekveldsgilde.
Mens Øllet gik rundt og Natten faldt paa,
de drukke saameget de vilde.

Med Et blev der tyst i det lystige Lag;
der hørtes fra Fjeldet et grueligt Brag
og et Brøl som af hundrede Tyre.
„Nu er det vel mørkt," sagde Dyre.

Og Dyre gik flux til Totak-Vand
og løste sin Baad behændigt;
men da han kom nær til den anden Strand,
det raabte ham an ubændigt:
„„Hvem er det som pusler i Kjernet nu?""
„Det er nok Dyre fra Vaa. — End du,
der rusler i Urer og Myre,
saa mørkt som det er," spurgte Dyre.

„„Jeg er fra Aashoug og skal afsted
til Glomshougs-Møerne mine.
Læg hid til Stranden og tag mig med,
og brug saa Kræfterne dine!""
„Ja let dig først," gav Dyre til Svar,
„for Prammen er klein og jeg tænker du har
en Krop som de sværeste Fyre,
og huſk det er mørkt," sagde Dyre.

Saa skrumpede Trolden sig dygtig ind
og sad som en Dværg paa Tilie;
men da fik Dyre et andet Sind
og meldte paa Stand sin Villie:
„Aa, syn mig nu hvad Rise du er!"
Men Trolden brummede studs og tvær:
„„Nei stop, den Lyst faaer du styre!""
„Ja, mørkt er det og," sagde Dyre.

Men Trolden gjorde sig blid om Lidt
og sagde ved Fartens Ende:
„„Jeg lægger et Mærke i Truget dit,
hvoraf du mit Maal kan kjende.
Se vel under Toften naar det er Dag,
og tag hvad du finder for din Umag;
det er din Færgemandshyre.""
„For nu er det mørkt," sagde Dyre.

Det var en Vantefinger af Uld,
der laae under Dyres Tofte.
Med fire Skjepper den maaltes fuld,
og Dyre har maalt den ofte.

Da blev det for Alvor et stadigt Ord,
at Dyre var Karl for at gaae som Thor
mod Trold og mod Bjerguhyre.
„Helst naar det er mørkt," tænkte Dyre.

XLI.

Jetergut og Bamse.

I Skovens Dyb, langt inde,
der er en græsrig Plet,
som høit opskudte Linde
omhegne lunt og tæt;
der sætter Drengen
en Kurv med Jordbær ned.
Og den skal Budalsbamsen have
af fattig Smaagut til Skjenk og Gave
fordi han lader Kvæget i Fred.

I Skoven er der stille
ved Bamsens Davretid,
og ei den mindste Trille
tør Fuglen sende hid.
Kom, kom Brune!
Dit Bord alt dækket staaer.

Selv Granesangeren sidder og tier;
han ved om alle de skjulte Stier,
hvor Budalsbamsen i Skyggen gaaer.

I Bamsens Ham er tryllet
en gammel hedensk Drot;
men koglet og indhyllet
han gaaer om Dagen blot.
Hamløber, Gamle,
hvad har du om din Lænd?
Du gjemmer vel der endnu, kan hende,
din guldstukne Gjord med Plader og Spende,
og Tollekniven hænger i den.

I Kveld, naar Spoven piber
og Rugden trækker her,
og Himlens røde Striber
har faaet falmet Skjer,
da er det Bamsen
i Kongekaaben staaer.
Men da er han bøiet og graa af Alder,
da sukker han tungt, mens Duggen falder
og fugter hans lange Sølverhaar.

———

XLII.

Staalet.

Paa Hedalsfjeldet Fiskere laae
ved Kjernet en stille Nat,
da hørte de Suk fra en Klippevraa;
der var det ei rigtig fat.
De havde Garn og de havde Krog,
de havde Prammen, det gamle Skrog.
Til Værn eller Værge
mod Riser og Dværge
det kunde saa ganske lidt forslaae.

Da løb fra Fjeldet over til dem
en klagende Kvinderøst:
„Imorgen fører mig Trolden hjem,
saa sætte vi Bo i Høst.
Ak, huff det Grande, imorgen Kveld
gaaer Brudefærden til Raanaasfjeld,

og da maae jeg ride
ved Troldgubbens Side
med Sølverkjeder om Hals og Bryst."

„Den gamle Trold er kroget og styg,
hans Næse er alenlang,
mod Sadlen luder hans Pukkelryg,
han sidder med Hammer og Tang.
Pas paa naar vi ride her forbi;
kast over mig Staal, da er jeg fri,
og da kan jeg drage
fra Fjeldet tilbage
til Frænderne mine paa Hedals Vang."

og Fiskerne stode den næste Kveld
paa Stranden ved Troldens Vei,
og Færden kom, de kjendte den vel;
den stævned mod Raanaashei.
De havde Garn, og de havde Krog,
de havde Prammen, det gamle Skrog;
de spurgte ved Maalet
hverandre om Staalet —
da kom det ud, at de havde det ei.

XLIII.

Den spildte Drik.

Da Mindets Horn med liflig Mjød
ei mer blandt Nordmænd hørte hjemme,
da hvert et Kvad, som fordum lød
til denne Drik, var bragt i Glemme;
da blev der tyst i alle Dale,
da maatte mangen Kæmpes Draug
i Mulden bryde selv sin Dvale,
fordi hans Eftermæle taug.

Der gaaer et Sagn i Gudbrandsdal
om Liahougens glemte Kæmpe,
som Faldet paa den røde Val
ei havde lært at bruge Lempe.

Han blæste i sit Dødningkammer
en taaget Nat paa Lur saa fast,
og slog saa lydt paa Skjold med Hammer
at Hougens Tag og Vægge brast.

En Bonde samlede sit Mod
og red ved dette Gny til Hougen,
og se, som til et Stevne, stod
i Hougens Aabning Kæmpedraugen.
Et bredfyldt Drikkehorn han lagde
i Bondens Haand, med hvasse Blik,
og slog paa Skjold igjen og sagde:
Du tør vel tømme Kæmpers Drik?

Men da var Bondens Mod forbi;
han slynged Mjøden ud i Taagen,
og ilsomt over Eng og Sti
han søgte hjem til Arnekrogen.
Som Vidne om sin gode Lykke
han bragte Hornet med til Hus,
og satte det til Brug og Smykke
paa Hylden blandt de andre Krus.

Og ofte lod han Hornet gaae
blandt Grander om i bænket Gilde,
men mellem dem faldt Ingen paa
hvad Drik der gaaet var til Spilde.
Som den var Alt hvad Saga meldte
forspildt og tabt, forgjettet Alt;
og i det gamle Horn de heldte
den færske Drik af fremmed Malt.

XLIV.

Koll med Bilen.

En Hal med Mos paa Vægge
staaer høit paa Gyrisvold.
Derinde sidder Kæmpen,
den alderstegne Koll.
Og trindtom hviler Egnen
saa stille, saa forladt,
som under Falkens Rede
det lydløse Krat.

Thi Gamlingen i Hallen
er en Ildgjerningsmand;
fra Koll den Grumme spredes
en Rædsel vidt om Land.

Ja selv den røde Kløver,
der paa hans Tune groer,
er vendt til Gru i Sagnet
om hans blodsvangre Jord.

I sine unge Dage
han laae i Østenskov
og lurede i Skyggen,
som et Udyr paa Rov.
Det rige Kræmmerfølge
gav Skat med Gods og Liv,
hvor Koll med sine Svende
svingede Spyd og Kniv.

Og siden, da han fæsted
sin Bo paa Gyrisvold,
han bar mod alle Grander
sit haarde Avindskjold.
Til Thinge og til Gilde,
i Kamp og Niddingsverk,
han var blandt vilde Kæmper
den grummeste Bersærk.

Hans Vaaben var en Bile
med blodbegjerlig Æg.
Naar Manddrab skulde øves,
da klang den paa hans Væg,
og efter stakket Hvile,
den kræved Blod igjen,
og skildte mange Fylker
ved de gjeveste Mænd.

Men nu er Kæmpen gammel
og hans Kamptid forbi;
nu hviler han som Bjørnen;
der er i Vinterhi.
Med skummel, furet Pande,
ludrygget, hærdebred,
paa Kubbestolen sidder
han i sin Ensomhed.

Hans Hal er reist paa Bakken
med brede Bjelkelag,
med Arnested paa Gulvet
og med Røghul i Tag.

Tohundred lange Vintre
paa Bakken alt den stod,
og nu er Spærreloftet
skinnende sort af Sod.

Hvor Bjelkevæggen støder
til dette sorte Loft,
en graalig Bord om Hallen
er malet bredt og grovt.
Der slynger Midgardsormen
i Bugt og Ring sin Krop,
og af dens Knuder strækker
sig Fenrisulven op.

Ved Hoisædet hænger
det tunge Vaabenskrud,
paa Langbænken ligger
den sorte Bjørnehud,
og over dette Leie
er stillet som paa Vagt,
den brede Kæmpebile
med Rust og Støv belagt.

Et skummelt Øde ruger
i denne Bjelkehal,
hvori Bersærken ældes
og luder mod sit Fald.
Som Gubben selv staaer Hallen
paa Bakken aldersgraa,
og Koll den Grummes Indre
er mørkt som Hallens Vraa.

Thi med hans vilde Styrke
er Modet veget nu,
og fra hans Kamptid stiger
en Rædsel i hans Hu.
Han tæller alle Kæmper,
som Bilen hugged ned,
og dvæler længst ved Ølver,
der søgte Ly og Fred.

Han mindes Birkeskoven,
hvor Thingkredsen staaer,
og hvor den gamle Ølver
ved Nat fik Banesaar;

han mindes Kæmpens Varsel,
da han i Kredsen faldt:
„Min Hævner kommer sikkert
i Storm fra Vestersalt.“

Og derfor Koll maa bæve,
naar Blæst gaaer over Vang,
og lytte efter Bilen
om den vil give Klang.
Da skotter han til Staalet
og gruer for dets Kraft,
og vover ei at lægge
sin Haand paa Bilens Skaft.

Ved Nat, naar Væggen knager,
da vaagner han paa Stand,
og holder op mod Bilen
den røde Tyribrand,
og griber saa til Hornet
og drikker Øl og Mjød,
og støder vildt med Spydet
i Arnens dunkle Glød.

Og i sin Rus han stirrer,
med Blikket tomt og slukt,
paa Fenrisulvens Kjeve
og paa Midgardsormens Bugt,
indtil han atter synker,
mens Arnens Ild gaaer ud,
i fæle Morgendrømme,
paa den sorte Bjørnehud.

Saa sidder Koll, den Grumme,
fastmanet i sin Hal,
og ældes og fortæres,
og luder mod sit Fald.
Ved Dag og Nat paa Bilen
med Angst han giver Agt;
men Bilen hænger stille
med Rust og Støv belagt.

Nu er det Høst, og Stormen
gaaer i den dunkle Kveld
henover Gyrisvolden,
med Kast fra Skov og Fjeld,

i Hallen sidder Kæmpen
og lytter frygtbespændt,
og atter er hans Øie
mod Bilebladet vendt.

Og, hør, da klinger Staalet
igjen paa gammel Vis,
og hugger løs fra Væggen
den brune Fyrreflis.
Da farer gjennem Kæmpen
en Gnist af fordums Mod;
han griber atter Bilen,
der tørster efter Blod.

Da buldrer det paa Døren,
men ei med Stormens Drøn.
En Viking staaer derude:
det er Alf Ølversøn.
Han bryder ind i Hallen,
en vældig, mørk Gestalt —
den sene Hævn er kommen
i Storm fra Vestersalt.

Før Koll kan løfte Bilen
har Hævnen grebet den,
og susende den svinges
af Alf til Hug igjen.
Mod Gubbens Nakke proves
hans eget haarde Staal;
hans vilde Hoved ruller
i Arnestedets Baal.

Saa stiller Alf ved Væggen
Brande og Blus i Rad,
og snart er Alt i Lue,
hvor Kæmpegubben sad.
Vidt over Bygden falder
et Skjer fra Gyrisveld,
og som det sidste Gjenskin
er Dalens Sagn om Koll.

XLV.

Fristelsen.

I Hallen med Lyst og med Kval
sad ensom den fagre Regise.
Hun saae paa den slumrende Dal
og nynned sin halvglemte Vise:
    For hvem vil du aabne din Favn?
    Ja, ved du hvem Snaren har lagt?
    Mit Barn, kan du nævne hans Navn,
    saa har han jo mistet sin Magt.

Den slumrende Dal var et Hjem
for Alfer og tryllende Vætter,
og Droslerne lærte af dem
en Sang i de lysdunkle Nætter.

I Triller, som Droslerne sang,
Regise blev kaldet ved Navn;
i Kvadet fra Løvet det klang:
For hvem vil du aabne din Favn?

Det lokked, det drog hende ned
til Dalen, til duggede Grunde,
hvor Elven i Maaneskin gled
bag Hegnet af zitrende Lunde.
Der bæved den Deiliges Sind;
det lød med en underlig Magt,
som Suk gjennem Høstnattens Vind:
Ak, ved du hvem Snaren har lagt?

Hun gik under Lundenes Hvælv
og hørte hvor Bølgerne trilled.
Da stod ved den glimrende Elv
et vinkende, ridderligt Billed.
Det hvisked: O kom i min Favn;
du ved jo, min Længsel er vakt.
Ak, blot ved at nævne dit Navn
jeg føler din Deiligheds Magt.

Hun kom alt med villige Fjed,
han greb alt den fagre Regise;
men da, ved den skumdækte Bred,
hun husked sin halvglemte Vise:
    For hvem vil du aabne din Favn?
    ja, ved du hvem Snaren har lagt?
    Mit Barn kan du nævne hans Navn,
    saa har han jo mistet sin Magt.

Hun vakled, hun følte hans Ryk —
da hæved hun Stemmen med Skjelven:
Du er jo den fristende Nøk,
der lurer bag Løvet i Elven!
    Et Nu blot hans Arm var udrakt,
    da havde hun nævnt ham ved Navn;
    da saae hun hans bristende Magt,
    da sank han i Bølgernes Favn.

XLVI.

Harald fra Reine.

Harald fra Reine, den flinke Svend,
der færdes saa vidt om Land,
har lagt sin Randsel, er kommen igjen
til Frænder paa Tyristrand.
Der samle sig Bygdens Terner og Drenge
fra Kveld og til Hanegal.
Harald fra Reine raster ei længe;
han maa vandre fra Dal til Dal.

I otte Kunster er Harald flink,
og øver dem alle smukt:
Han staaer paa Ski fra den farligste Brink,
han skyder en Spurv i Flugt,

han gier sit Kast i Halling og Springer
med vinget og sikkert Fjed,
i Fyr og Fjeld han klatrer og bringer
Ørnens arrige Yngel ned.

Han hærmer efter Alverdens Dyr,
og gjør det bestandig ligt,
han kaldes en Mester i Eventyr,
i Sagn og i alskens Digt;
der gjætter Ingen i Norges Rige
alle de Gaader, han kan,
og Hvermand ved, at Ingen paa Gige
spiller saa deiligt og fint som han.

Harald fra Reine er høi og bleg,
men sikker og muskelfast,
hans Hoved er som skaaret i Eg,
hvert Træk er bestemt og hvast.
Se, hvor han stemmer de fine Strænge
og lytter med lette Nik.
Paa alle de glade Terner og Drenge
hviler hans dybe, stirrende Blik.

Han sidder ved Arnen og hæver nu
sin Røst i hurtige Ord,
og Sagn udfolde sig af hans Hu,
som Blommer af dyrket Jord.
Til Nøk og Alf i de grønne Dale,
til Dværgen i Klippeblok,
til Trold og Jetter i Klippesale
fører hans Røst den lyttende Flok.

Saa standser han Ordet af og til,
og fletter i Sagnet ind
det lifligt klingende Strængespil,
der raader for Sands og Sind;
det lyder med Røst fra hviskende Lunde
og syngende Kildevæld,
og atter høres det som det kunde
have sin Klang fra det dybe Fjeld.

Da kaldes igjen ved Haralds Stræng
det sælsomme Minde frem,
at Harald blev som en tiaars Dreng
indtagen i Huldrens Hjem.

Til Fjeldet flyttedes Kirkens Klokke
og rørtes paa fjelte Nat,
og Bygdens Folk i spredede Flokke
søgte den Tabte i Ur og Krat.

Til Slutning blev mod en Klippehal
en søgende Skare ført;
thi der lød Spil med et Tonefald,
hvis Mage var aldrig hørt.
Paa mosdækt Sten sad Harald den Lille,
med Gigen til Kinden lagt,
og traadte Takt, og vedblev at spille
til Mængden førte ham bort med Magt.

Og siden har han vandret omkring
i alle de lange Aar,
og øvet de mange kunstige Ting
paa Fjeld og i Bondens Gaard.
Der siges i Dalene allevegne
hvor Harald ved Arnen sad:
„Huldren har tryllet Harald fra Reine,
Harald fra Reine er aldrig glad."

Til Kirkestevne møder han ei,
og gaaer ei i Folkets Fjed,
men over den vildeste Klippevei
han kommer til Bygden ned.
Hans Gods er lidet og let at flytte;
han følges med Elg og Ren.
Til Herberg har han en snæver Hytte,
muret af Urens vældige Sten.

Men kommer han end fra Fjeldenes Ørk,
han samler dog Folk i Flok,
og er hans Hu tungsindig og mørk,
han vækker dog Glæde nok.
Som Fyrrens Krone i haarde Vinde,
som Løv i den sene Høst,
saa bæver Stuen, hvor han er inde,
af Dands og Latter og alskens Lyst.

Og derfor samles paa Tyristrand
de jublende Skarer nu,
og holder dennegang Gulvet stand,
det brister ei let itu.

Paa Gaarden der gaaer Ingen til Senge
fra Kveld og til Hanegal.
Harald fra Reine raster ei længe;
han maa vandre fra Dal til Dal.

XLVII.

Sankt Olafs Mildhed.

Med sin Hær, den seiersæle,
drog Sankt Olaf over Heien,
da bød Aanden ham at dvæle,
hvor et Kors stod høit ved Veien.
Op til Korset gik en Sti;
der han standsede sin Ganger,
mens hans Hær, med Klerk og Sanger,
drog i sluttet Tog forbi.

Over Korset laae den rene
Sommerhimmels Aftenrøde,
Olaf bad sin Gud forlene
Mark og Helligdom med Grøde.

Fromt han sukked: „Kron mit Haab,
hold din Kirke trygt omgjerdet,
og lad saa min Daab med Sværdet
skiftes om til Fredens Daab!“

End var Himlen uformørket,
tyst og stille Egnen blunded,
da Sankt Olaf glad og styrket
atter til sin Skare stunded.
Kun den lette Taage gled
over Myr og Elveleie,
medens han paa øde Veie
kom til Hærens Hvilested.

Der var Freden slet bevaret,
der var hærjet Eng og Ager;
ingen dyrket Plet var sparet
og til Spot var Bondens Klager.
Gjennem Kløverengens Pragt
havde Olafs Kæmper vadet;
Sæd og Urt, af Duggen badet,
under Hestens Hov var lagt.

Olaf rev sit Sværd af Skede
for den brudte Fred at hævne;
men med Et han tvang sin Vrede
med sin Fromheds milde Evne.
I de vilde Kæmpers Spor
vandred han i Bønnen længe,
over Agre, over Enge,
strøde han de stille Ord.

Og da Morgnens svale Vinde
aanded sagte over Vangen,
kunde intet Øie finde
Sporet af Bersærkergangen.
Mellem Kveld og Morgengry
havde Olafs Sukke svævet
i den stille Dal og hævet
hvert et knækket Straa paany.

Denne Daad har Sagnet kaaret
til en hellig Sommergave;
derfor er dens Mærke skaaret
i de gamle Runestave.

Til et Tegn for Olafs Liv
er hos Kæmpebilen stillet,
som det rette Fredens Billed,
Høstbedriftens krumme Kniv.

Hellig Olaf takket være
for de fromme Sommerbønner!
Nu er Vangen til hans Ære
hegnet ind af Norges Sønner;
nu skal onde Tiders Spor,
hvorved Dalen er lagt øde,
dækkes til af Fredens Grøde,
vorde skjult i Landets Flor!

XLVIII.

Alfernes Lind.

Der stod en Lind paa Fagertun
med vidtudgrenet Krone,
den gjemte i sit Løvpaulun
en Alfedronnings Throne.
I fredet Ly, paa Busk og Urt,
saa langt som Linden skygged,
stod hver en Blomst saa friskt og purt,
ved Alfers Magt betrygget.

Med Blomsterfunker ved Sankthans
laae Tunet rigt indvævet,
men rigest dog, hvor Alfers Dands
om Lindestammen svæved.

Ja, sent ved Høst i Maaneglands
har Alferingen tegnet
paa Lindens Grund en Blomsterkrands,
mens Engen trindt laae blegnet.

Naar Duggen efter Solnedgang
stod glimmerhvid paa Tue,
og Droslen stemte op sin Sang
i Fyrrelundens Bue,
naar Alfer kom fra Krat og Skov
og fløi i Aftenvinden,
da havde ingen Vandrer Lov
at nærme sig til Linden.

En Sommeraften sad der dog
en Kvinde under Løvet,
forladt og arm, af Smertens Aag
nedbøiet og bedøvet.
Et Pigebarn paa hendes Skjød
laae tæt indsvøbt og stille;
om Morgnen fandt man hende død,
med Armen om den Lille.

I Bondens Gaard, ved Arnens Fred,
fandt Barnet Hjem og Pleie.
Selv Alfeflokken, af hvis Fjed
staaer Frygt paa alle Veie,
har dog, mens Vift af Lindens Blad
holdt Pigen sødt indhyllet,
sin Rosendug, sit Skjønhedsbad,
paa hendes Pande drysset.

Det Skyggely, den Blomstergrund,
hvor Ingen turde træde,
blev aabnet fra den samme Stund
for hendes Barneglæde.
Den lette overgivne Slægt,
der ved af ingen Smerte,
tog for bestandig Savnets Vægt
fra Pigebarnets Hjerte.

Og da hun fik det sikre Trin
og kunde Stien kjende,
hun vandred tidt til Alfers Lind,
naar Dagen gik til Ende.

Og sad hun under Løvets Hvælv,
man fristedes at sige,
at det var Alfers Dronning selv
i Glandsen af sit Rige.

Ja hun var fin og alfelet,
den spæde Rosenblomme;
hver Hyttevraa, hver fattig Plet
fik Lys ved hendes Komme.
Gik Bonden end i arme Kaar
og bar sit Dagverks Møie,
han strøg dog hendes gyldne Haar
og saae i hendes Øie.

Sin Lyst og Leg i Skov og Eng,
og i de bratte Lier,
hun delte med en vever Dreng,
der baned hendes Stier.
Han vaded i den stride Bæk
og bar den Lille over,
han gjorde Vei i Krat og Hæk
til Lundenes Alkover.

Saa flink og kjek, han turde dog
ei følge med til Linden,
naar sagte Sus af Alfers Tog
blev hørt i Aftenvinden.
Ved Tunets Hegn, i stille Frygt
han voved kun at standse,
mens hun gik smilende og trygt
til Alfeflokkens Dandse.

Men skjønt han aldrig skue fik
et Glimt af Alfefærden,
ved hendes Lege dog opgik
for ham en Trylleverden.
I Rosenly, i Birkelund,
hun hvisked i hans Øre
det Eventyr, som han og hun
alene maatte høre.

Og som en Stræng, hvis Liv er vakt,
maa zitre under Klangen,
blev af det Underbares Magt
hans Hu med Bæven fangen;

men hun, der greb saa dybt hans Sind,
og lod det zitre længe,
var selv som Aftnens svale Vind,
der rører Harpens Strænge.

Naar Bonden saae i Leg de To
ved lyse Sommernætter,
han mindedes den sunkne Tro
paa Nordens hulde Vætter;
ja, mangt et Alfesagn, der laae
hos gamle Folk i Dvale,
gik frem paany af Arnens Vraa
i disse stille Dale.

Thi Linden, der paa Tunet stod
og skygged Blomstergrunden,
den Lille, som ved Træets Rod
i Morgengry blev funden,
og Barnets Magt og Skjønhedsglands,
som Alle maatte hylde —
det Hele stod for Folkets Sands
i eventyrlig Fylde.

Men alt som Pigens Barndom veg,
blev klarere at kjende
det Sind, som Alfer under Leg,
i Drømme skjenked hende.
Hun fik ei Rankens omme Liv,
som sig til Fjeldet klynger,
hun ligned mer det lette Siv,
hvor Sommerfuglen gynger.

Og han, der ømt ved Barnet hang,
og baned hendes Stier,
gik nu alene mangen Gang
i Lunde og i Lier.
Hun brød saa ofte deres Pagt
med overgivne Luner,
hun bandt den atter, som ved Magt
af hemmelige Runer.

Engang da hun var fexten Aar,
og dobbelt skjøn at skue,
kom ridende til Bondens Gaard
en Herre med sin Frue.

I Dalen hviskede man om
at det var Pigens Frænder,
nu, hed det, Hittebarnet kom
først i de rette Hænder.

Og inden kort hun drog med dem
til fjerne, fjerne Egne;
da stod just hendes Barndomshjem
i Blomstring allevegne.
Paa Veien ved hver Hyttedør
hun mødte vaade Blikke,
men glad og smilende som før,
hun mærkede det ikke.

Og som et lukket Land, hvorind
ei Verdens Larm kan trænge,
laae Dalen snart bag hendes Trin
med sine tause Enge,
og intet Ry fra hendes Gang
blev baaret did tilbage;
der hørtes kun en Efterklang
af hendes Barndomssage.

Den vevre Dreng, hvis Sjel blev stemt
og rørt af hendes Ynde,
har dybest hendes Billed gjemt
og kan dets Magt forkynde.
Og i hans Manddom næres nu,
halv klar og halv forborgen,
den Trylleverdens Lyst og Gru,
der omgav Barnets Morgen.

Sin Fædrebygd har han forladt,
hans Hiem er allesteder;
der er ei Klev saa vild og brat,
som han ei let betræder.
Han viser Vei, han bringer Bud
paa Fjelde og i Dale.
Det er den gjeve Sangerknud,
om hvem der vidt gaaer Tale.

Som Dværgemaal, der høres tidt
fra Fjeldets dunkle Haller,
hvor Stilhed ruger milevidt,
hvor ingen Stemme falder,

saa stiger ofte fra hans Bryst,
mens Arnens Klynge lytter,
en Klang af svundne Tiders Røst,
i Dalens tause Hytter.

Thi mangt et Sagn og mangt et Kvad,
som Fjeldets Aand har dannet,
og var igjennem Slægters Rad
i Folkets Liv indblandet,
det stilner der, hvor Sindet kun
til Nutids Kløgt er bundet,
og har paa denne Sangers Mund
sin sidste Tone fundet.

Tænk paa de dybe Egnes Fred,
som Jøkler vaage over,
hvor Liens Lunde stimle ned
til Fjordens milde Vover;
hvor Stien, under Dværges Hjem,
til Sæterhytten leder,
hvor Elven gaaer blandt Roser frem
af Skovens Dunkelheder.

Det skjulte Liv, der svulmer rigt
og aander friskt derinde,
og blev til Toner og til Digt,
der kom i Folkeminde,
det kan ei ganske slettes ud
af Slægtens Hu og Tanker,
saa længe det hos Sangerknud
i hver en Aare banker.

Og dog i mangen fager Dal
han gaaer med lukket Indre,
som den, der har en lønlig Kval
at bære og erindre.
Og vilde Nogen fritte da,
og faae ham til at synge,
man lokked før en Tone fra
de stille Blomsters Klynge.

Kun den, der fik en Sangers Sind,
kan se med ham tilbage,
og høre hvor han fletter ind
i Sagn og Digt sin Klage:

I Dalen vil ei Vætter boe,
hver Alf og Dværg maae flytte,
fordi den gamle Folketro
er slukt i Hegn og Hytte.

Og tyst og stille er der alt
i mange dunkle Lunde,
hvor engang Knud i Drømme faldt
ved Nyn af Alfers Munde.
Han standser i det grønne Ly
og lader Stemmen klinge,
men ingen Alf vil der paany
slaae ud sin klare Vinge.

Han har et Kvad, der sjelden kun
er kommet paa hans Læber;
thi dybest ved hans Hjertes Grund
dets Ord og Tone klæber.
Dog stundom naar en Børneflok
omkring hans Knæ sig klynger,
da, siger man, det hender nok
at dette Kvad han synger:

„Paa Fagertun, der stod en Lind
og lod sin Krone suse,
og Alfer fløi i Skyggen ind
og vare der tilhuse.
De flagred og de dandsed der,
saa lette og saa fine,
omkring min lille Hjertenskjer,
den fagre Lindeline.“

„Hun hersked over alle dem
og over alle Blommer;
men nu har Alfen intet Hjem
og Tunet ingen Sommer.
Hun var saa smuk, saa skjer af Hud,
men flygtig kun af Tanke,
og derfor maa nu Sangerknud
paa vilde Veie vanke.“

„Hun hviler nu saa blødt paa Dun,
og slider Fløil og Silke,
og derfor staaer paa Fagertun
hver Urt med visne Stilke,

Nu flagrer hendes fagre Lok
i klare Dandsesale;
men derfor har dog Alfers Flok
forladt de grønne Dale.

Da sidst hun sad, mens Dagen led,
i Ly af Lindens Krone,
den rysted sine Blomster ned
med sagte Klagetone.
Paa hendes gyldenblanke Haar
den drysfede de sidste,
og Træet stod den næste Vaar
med idel tørre Kviste.

Da Øren ved dets Rødder klang,
da Alfers Lind blev fældet,
begyndte Knud sin travle Gang
i Dalen og paa Fjeldet.
Han klapper Barn og Mø paa Kind,
og plukker Roser røde —
hans Hu er hos den faldne Lind,
hvor Tunet ligger øde.“

XLIX.

Fornyelsens Haab.

Af Høien graves det lyse Guld
og Vaabnet, som Rusten tærer;
men Livet, der selv skal stige af Muld,
er dybere gjemt og skimtes af Skuld
i Haabet, som Mindet nærer.
Thi skjønt det blev skjult som et rindende Blod,
der blandes paa Valen med Jorden,
det ligner dog Sæd, der om Høsten slaaer Rod
og trodser en Vinter i Norden.

Den Slægt der løftede Skjold og Skaft
i stormende, blodig Handling,
har dog under Brynjen, der brødes, havt
en dybere Sands, en aandelig Kraft,
der taaler en Forms Forvandling.

En Funke hæver sig i vor Hu
af Livet, der laae bedøvet;
dets nye Form vil danne sig nu,
og stiger tilsidst af Støvet.

Vi stode paa Valen med festlig Lyst
og kaldte dens Gny tilbage,
og glemte at Natten er lang og tyst,
der skiller Kæmpernes sidste Dyst
fra Gryet af vore Dage.
Vor Røst til det gamle Bjarkemaal
lød mat over Land og Vover,
vi følte, med Haand paa Fædrenes Staal,
at Rusten er lagt derover.

Og er nu atter med Sang og Klang
de Høilagtes Gravøl drukket,
da lad det sandes paa Fjeld og Vang
at Høiens Kammer er anden Gang
om Kæmpernes Hvile lukket.
Den Folkets Aand, der skal gjenopstaae,
vil selv sine Klæder skjære,
og vier Svøbet, hvori den laae,
alene til MindetsÆre.

Som Vaaren føles i Sands og Sind,
før Løvet slaaer ud i Dale.
saa trænge Fornyelsens Varsler ind
til Folkets Arner, trods Slud og Vind,
der fulgte paa Slægters Dvale.
Mens dette Haab i Klippernes Hegn
udfolder sin Glands for Aanden,
det er i Tidens brogede Tegn,
som spirende Kraft forhaanden.

Og tænkte jeg ei paa de gyldne Aar,
som Haabet tør gaae imøde,
da vilde Naturens fagreste Vaar,
der nu om mit Hjem sine Krandse slaaer,
dog vise mig Landet øde.
Da dvæled jeg vel ved Blomst og ved Blad,
og gik under Lundens Kroner,
men havde ei Fryd og havde ei Kvad
at blande med Vaarens Toner.

L.

Freys Elskov.

1.

Fra Valhals høie Sale,
hvor Brage Harpen slaaer,
til Nordens dybe Dale
en Strøm af Toner naaer.
De underfulde Sange
har mangen Skjald besjelet;
ved een dog af de mange
mit Øre længst har dvælet.

Den Sang, som Hjertet rørte
med dybest Efterklang,
til Alfheims Lunde førte
min Tanke mangengang.

Den eviggrønne Have,
som renest Vaardug bader,
fik Frey i Vuggegave
til Bolig af Alfader.

Hvor lyse Alfer flagre
om unge Rosers Bed,
opvaagned Frey, den Fagre,
til Asers Herlighed;
hvor friske Bække strømme
i Skjul af Blomsterranker,
fandt Frey i vaagne Drømme
de første Livets Tanker.

I Alfheims Lunde vandred
med Haab og Higen Frey
en altid uforandret
og sødt omduftet Vei;
dybt, hvor hans Kræfter svulmed
til Daad blandt Asgaards Helte,
de ømme Længsler ulmed,
der vilde Hjertet smelte.

Naar Thor med blodig Hammer
kom hjem fra Daad og Dyst,
steg Heltemodets Flammer
i Frey den Unges Bryst;
da funklede hans Blikke,
det var ham haardt at tøve
til Odin vilde skikke
ham ud paa Manddomsprøve.

Men naar blandt Vaarens Glæder
han skued Freyas Lod,
hvor ømt hun allesteder
forgjeves søgte Od,
da, ved den Huldes Smerte
og gyldne Taarefloder,
han følte i sit Hjerte
at han var Freyas Broder.

Saa dybt bevæget vandred
i Alfers Have Frey,
men rolig, uforandret
laae Vaaren om hans Vei;

omsonst i dens Pauluner,
paa Rose og paa Lilje,
han søgte Fremtidsruner
og forsked Odins Vilje.

Hvor tankefuld betragted
han da sit gode Sværd,
der var blandt Aser agtet
som Mjølner fast af Værd.
Hos Frey i Skjul bag Løvet
det dulgte kun sin Evne,
og det var aldrig prøvet
i noget Heltestevne.

Men dog i Alfheims Have
sit Ry det tabte ei;
thi Sværdet var en Gave
af Nornerne til Frey.
I Urdebrønd blev viet
den underbare Klinge;
men Skuld har der fortiet
hvad Daad den vilde bringe.

Og kun naar Frey beskued
i Haabet sin Bedrift,
det var som Sværdet lued
med flygtig Runeskrift;
men som et Luftsyns Flamme,
der er forbi med Glimtet,
saa sluktes i det samme
de Luetræk, han skimted.

Det Sværd, som Norner hæved
af Urdebrøndens Daab,
den bratte Daad ei kræved,
og lued kun af Haab.
Det funkled blandt Klenoder
i Asers Pagt med Vaner,
og loved Freyas Broder
de stolte Fremtidsbaner.

Og mens i sine Lunde
han vandred rank og prud,
han hed paa alles Munde
den haabefulde Gud.

Det Haab, der klarer Mørket,
hvori vort Nord er hildet,
blev i hans Templer dyrket
og skuet i hans Billed.

Ja, ved Alfaders Gilde
i faldne Kæmpers Hjem,
blev Asers Blikke milde,
naar Frey tog Plads blandt dem.
Han bragte Asgaards Helte
en Drøm om Haabets Lykke;
thi han kun i sit Belte
bar Sværdet som et Smykke.

Men Frey, der maatte hige
og vandre Længslens Vei,
og var dog Asers Lige,
han skatted Haabet ei.
Der laae i Odins Tanker,
ufattelige Planer.
Fra dem steg høie Skranker
for Frey paa Kraftens Baner.

Og da nu som et Fængsel
ham Vaaren blev tilsidst,
han satte for sin Længsel
med Et en stakket Frist.
Han vilde brat forlade
sit Ly i Løvets Bue;
fra Odins eget Stade
han vilde fremad skue.

2.

I Guders Hjem sig hæver
en Borg med Sølvertag,
hvorover Luften bæver
i Glands af reneste Dag;
thi hvor dens Mure rage,
hver Sky, hver Taage viger,
blandt Asgaards Borgetage,
dens Tinde høiest stiger.

Hvor fjernt mod Verdens Egne
end Øiet stirrer der,
det ser dog allevegne
hvert Billed ganske nær.
Det kan trods Skjul og Skygge
betragte Dværgens Grotte,
og gjennem Bjergerygge
se ind i Jetters Slotte.

Der er det Odin sender
vidt over Jord sit Blik,
og skuer klart og kjender
Alverdens Færd og Skik.
Lidskjalf man kalder Stedet
paa Borgens Sølvertinde,
hvor Odin selv har Sædet
og ser i alle Vinde.

Men kun for Odins Øie,
der samler Alt i Et,
er Blikket fra det Høie
saa trygt som det er frit.

Hvert Syn med Skin er blandet
for Den, der hid er steget,
naar Blikket er et andet
end Seergudens eget.

Til dette høie Sæde
opvandrede i Løn,
med uroblandet Glæde,
den fagre Vanesøn.
Da Odin just var draget
paa Eventyr formummet,
steg Frey paa Sølvertaget,
og stirred ud i Rummet.

Med Blikket vendt mod Norden
han skued Jøtunland,
det yderste paa Jorden,
med øde Klippestrand.
I sælsom Glands sig hæved
dets Grund til alle Kanter,
fast som den var indvævet
med Perler og Demanter.

Thi over disse Kyster,
paa Vintrens Rugested,
Rimfare altid ryster
den kolde Glimmer ned.
Evindelig den hviler
paa Tuer og paa Tinder,
her, hvor ei Solen smiler
og aldrig Vaar oprinder.

Men Jøtunriget brammer
med Nattens største Pragt,
i Skin af Nordlysflammer
er hele Landet lagt.
Der kastes Glands tilbage
fra Jøtunfolkets Haller
med staalbelagte Tage,
med Taarne af Krystaller.

Forlystet og tillige
forbauset Frey saae bid;
thi Alt i dette Rige
med Alfheim staaer i Strid.

Hans Blik rak aldrig over
til hine kolde Strande,
som Isingdybets Vover
har skilt fra andre Lande.

Til Værn mod Jotunlandet,
hvis Glands han nu først saae,
ved Asers Kraft er dannet
den brede Ising=Aa.
Der er ei Bro at finde
og heller ingen Snekke,
og Is maa ingensinde
de mørke Vande dække.

Thi Jøtunætten truer
bestandig Guders Hjem
med Had, der snart i Luer,
snart lønlig bryder frem.
Selv Odins Hu forfærdes
ved Kæmpefolkets Evne,
der i det Skjulte hærdes
til Vigridslettens Stevne.

Den Magt, der Ufred stifter
og øver Rænkespil,
boer i de dunkle Drifter,
der høre Jorden til.
De styre Jetters Stamme
i hvad den higer efter;
hos den har Lysets Flamme
ei lutret Dybets Kræfter.

Og derfor snart den viser
sin Magt i rædsom Form,
i Trolde, Utgardsriser
og skjellet Midgardsorm,
snart al sin List den hyller
i Skjønhed, der forblinder,
naar Asgaard selv den tryller
med sine fagre Kvinder.

Og derfor over Heder,
blandt Sne og Taagedunst,
den lumske Æt udbreder
sin rige Skuffekunst.

Med Luftsyns Glimt og Gnister,
med Blus fra Fjeldets Indre,
med Prunk, som Øiet frister,
den lader Vangen tindre.

Og sælsomt er at sige,
hvad dog Alverden ved,
at mange Hjerter hige
mod Jetters Herlighed.
Med Gru maae Aser sande
at Glæsisvold, hin blanke,
har over Ifings Vande
henlokket mangen Tanke.

Hvor maatte Frey da blendes
ved dette gyldne Skjer,
hvis Fjernhed kunde kjendes,
paa Odins Plads som nær.
Her fandt han intet Mørke
og intet Havdybs Øde,
her slog ham Jetters Styrke
som idel Pragt imøde.

Men som Juvelen straaler
i Gyldensmykkets Krands,
hvor Guldets Glød ei taaler
at lignes ved dens Glands,
saa stod paa Glimmervangen
med Et en fager Kvinde,
og da blev Guden fangen
paa Asaborgens Tinde.

Det var ei let at hærde
sit Bryst mod hendes Magt;
thi denne Mø var Gerde,
om hvem et Kvad har sagt,
at Alt i Gjenskin bæver,
og Nat til Dag sig vender,
naar hun mod Himlen hæver
de liljehvide Hænder.

Den Pragt, som Frey beskued
kom nu fra hende blot,
kun hendes Afglands lued
for ham paa Vang og Slot;

og ringe kun han agted
sit lyse Alferige,
mens henrykt han betragted
den fagre Jettepige.

Og med en Drømmers Mine,
der blot har indre Dag,
med ukjendt Lyst og Pine
gik Frey fra Borgens Tag.
Hans Higen havde fundet
den første Elskovs Fare,
og om hans Fod var bundet
dens hemmelige Snare.

Ved Elskov Alt kan vindes,
ved den kan mistes Alt,
og selv i Asgaard mindes
at den har Kval fremkaldt.
Men Bragesangen priser
for alle Asasønner
den Omhed, som hos Diser
en Beilers Elskov lønner.

Saa mindes Freias Smerte
og hendes Vandrings Maal,
saa prises Nannas Hjerte,
der brast ved Balders Baal,
saa skildrer Sang og Sage
en Elskov uden Anger,
som giver ømt tilbage
langt mer end den forlanger.

Den første Elskovs Flamme
steg nu med Magt hos Frey,
han vilde hurtigt ramme
et Maal, han kjendte ei.
Den Skat, han vilde vinde
var kun en tvivlsom Lykke:
det var en Jettekvinde,
der skulde Alfheim smykke.

Lig en Berserk, der river
med Blindhed Sværd af Balg,
er Hjertets Glød, der driver
til overilet Valg.

Ve Den, der kan forblande
en Attraa, der bedøver,
med Elskovs Liv, det sande,
som taaler alle Prøver!

3.

De lyse Alfer skued
med Undren deres Drot,
hvis Blik ei længer lued,
men saae mod Jorden blot.
For Glædens Røst var lukket,
hans nylig aabne Øre,
og paa hans Mund var Sukket
alene fast at høre.

Ja, uden Maal og Maade
han tog sin Elskovskval,
og Frey blev snart en Gaade
i Asers Høiloftssal.

De sad om Gildebordet
og frittede og gjetted;
men Ingen fandt dog Sporet,
og Ingen Sløret letted.

Kun Odin Gaaden kjendte,
men røbed ei sin Kløgt.
Alt hvad der var ivente
han saae med stille Frygt.
I Freys beklemte Længsel
han saae en Magt tillige,
der atter fra sit Fængsel
greb over i hans Rige.

Men skjønt hans klare Blikke
betragted Skjebnens Vei,
han mægtede dog ikke
paa den at standse Frey.
Om end det skulde kjendes
at hver en As blev daaret,
frit maatte dog fuldendes
hvad frit var valgt og kaaret.

Men Frey, der maatte lide
foruden Ro og Rist,
fandt denne skjulte Kvide
utaalelig tilsidst;
og for sin Svend, den bolde
Skirner, der tro ham fulgte,
han voved at udfolde
hvad han for Andre dulgte.

Og da nu Skirner hørte
den Kval, hans Herre led,
hans Inderste sig rørte
og ynkedes derved.
Han sagde: „Jeg vil tage
en trofast Del i Sorgen;
lad mig som Beiler drage
for dig til Jøtunborgen.“

„Men husk i Jetters Stamme
boer der ei Guders Sind;
for Hjertets rene Flamme
er hele Slægten blind.

Hvo Pagt med den vil knytte
maa sine Skatte vove,
og give dem i Bytte
for Jetters Tro og Love."

„Og vil du jeg skal hente
din Brud fra Jetters Nat,
du maa ei længe vente
med Valg af Brudeskat.
Alverden ved, du eier
det ypperste blandt Sværde.
Lad se hvor tungt det veier
mod Gymers Datter Gerde.

„Laan mig din Gyldenbørste,
ræk mig dit gode Sværd,
da, selv til Utgards Fyrste,
jeg vover denne Færd.
I Gymers Borg skal prøves
dit Sværd af kloge Dværge,
og, skulde det behøves,
jeg bruger det som Værge."

Som Vandreren, der kommer
med Et en Afgrund nær,
naar idel Løv og Blommer
har skjult ham Dybet der,
saa maatte Frey forfærdes
ved det han skulde miste,
skjønt Intet, rigt som Gerdes
Huldsalighed, han vidste.

Og se, paa Sværdet skimted
han atter Runer nu,
hvert flygtigt Tegn, der glimted
forøgede hans Gru;
og atter løb forvirret
den Glands, han saae fremskyde,
men ufravendt han stirred
og vilde Varslet tyde.

Var det en Hær, der vrimled
som paa en Regnbusti,
en Kæmpehær der stimled
ham lueklædt forbi?

Var det en Gud der hæved
sit Staal, det straaleblanke? —
Tvivlsomt det Hele bæved
som Drøm for vaagen Tanke.

Men hurtig det fremkaldte
hos Frey en Modets Aand,
og om sit Sværdehjalte
han greb med kraftfuld Haand.
En stakket Stund han tænkte
som Thor i Dyst at drage,
en stakket Stund han trængte
sin Elskovsve tilbage.

Men da just saae han tindre
en anden, større Glands,
og Længslen i hans Indre
betog ham Sind og Sands.
Det var ei Glimt, der blinked
og slukkes i det samme,
det var en Glands, der vinked
med mægtig, stadig Flamme.

Klart for hans Sjel blev stillet,
i al sin Skjønhedspragt,
den fagre Gerdes Billed,
hvis Vink har Tryllemagt;
thi Alt i Gjenskin bæver,
og Nattens Mulm sig vender
til Dag, naar Gerde hæver
de liljehvide Hænder.

Beruset og bedøvet
stod Frey med Stirrerblik;
den sidste Kamp var prøvet,
hans sidste Tvivl forgik,
og bævende han sagde:
„Jeg giver Alt for Gerde!"
I Skirners Haand han lagde
det ypperste blandt Sværde.

Med Gyldenbørste hasted
den bolde Svend afsted,
og Galten Funker kasted
ved hvert af sine Fjed.

Saa lod han Farten stande
høit over Klippetinde;
den mørke Isings Vande
han saae i Dybet rinde.

Med Sværdet i sit Belte
han kom til Jotunland.
I Gymers Borg han meldte
sit Ærinde paastand.
Det blanke Staal han viste,
og lod sig ei forfærde;
sin Herre høit han priste
for Gymer og for Gerde.

Da Gymer nu sit Minde
til Gerdes Reise gav,
hun sagde: „Dennesinde
den bliver dog ei af.
Ni Nætter Frey maa vente;
naar denne Frist er runden,
kan Vanesonnen hente
sin Brud i Barrelunden.“

„Men did han og maa bringe
det Sværd, du viser her;
den kostelige Klinge,
skal skifte Herre der.
Af Frey til evig Eie
skal Gymer den modtage.
Bring nu paa snare Veie
din Herre Svar tilbage.“

Og flux, fra Nat og Kulde,
tog Skirner Veien hjem.
For Frey, den Længselfulde,
han bar sit Budskab frem.
Men Længslen blev ei slukket
ved Skirners bratte Komme,
der blev ei Stands med Sukket,
før Gerdes Frist var omme.

Den tiende Dags Morgen
for Frei saa lys oprandt,
og i hans Hjerte Sorgen
som Dug for Solen svandt.

Da var ei Tid at vente
for Alfheims fagre Herre;
i Skyen Galten rendte,
og trak hans gyldne Kjerre.

Og Gymer var paafærde
ved samme Morgengry,
og snart stod Frey hos Gerde
i Barrelundens Ly.
Af hendes Glands omstraalet,
og revet hen i Skuet,
han rakte Gymer Staalet,
og glemte Alt i Nuet.

4.

Der er af Skjalde sunget
om Gerdes Deilighed,
og Sagnet tusindtunget,
om den har vidst Besked.

Saa melder Sagn og Vise
hvor høit, med Liv og Lue,
selv Aser maatte prise
den skjønne Alfheims Frue.

Men gjennem Sangen lyder
et sagte Omkvæds Røst,
der dog langt mer betyder
end Asers Øienslyst.
Den vise Oldtidssanger
har ikke villet dølge,
at her var Harm og Anger
i Fryds og Elskovs Følge.

Thi Vanesønnen fatted
ved Gerdes kolde Barm,
at Intet ham erstatted
hans værgeløse Arm.
Han saae sin Elskov blegne
i øde, stille Dage,
og hørte allevegne
kun Gjenlyd af sin Klage.

Han skulde krone Aaret
og signe Folkets Raab,
og var dog selv bedaaret
og rammet i sit Haab.
Han hørte Bønnen stige
ved Offergildets Aabning,
og var, i Odins Rige,
den skuffede Forhaabning.

Derfor i Nordens Dale
fortvivled mangt et Sind,
derfor i Asgaards Sale
drog mangen Mislyd ind.
Saa bitter at fortryde
var denne Elskovsglæde,
der mægtede at bryde
et Led af Asers Kjede.

Og tættere omspendte
nu Jetters Lumskhed Frey;
til Spot og Trussel sendte
de Belje paa hans Vei,

Velje, den onde Rise,
fandt ham i Skovens Mørke,
og bad ham der at vise
den Vaabenløses Styrke.

Men Frey til Værge brugte
et Hjortehorn der laae,
og kunde Risen tugte
og plat til Jorden slaae.
Men skjønt sin Harm han kjølte,
og kæmped uforfærdet,
dog dybest nu han følte
at han var skilt ved Sværdet.

Og overalt han vakte
det mørke Fremtidsblik,
og allesteds man rakte
ham Angrens bitre Drik.
Naar tunge Varsler løde
om Guders sidste Stevne,
sit Letsind og sin Brøde
med Gru han hørte nævne.

Som Ild hans Nag sig rørte
ved Øgers Gildebord,
da han af Loke hørte
forsmædelige Ord.
Den onde Tunge kunde
hver Gjest i Hallen snerte;
men traf med dybest Vunde
dog Vanesønnens Hjerte:

„Ved du hvad Tiden lider
og hvor din Tilflugt er,
naar over Mørkved rider
den vrede Muspells Hær?
Da maa du frygte saare,
du, der for Gymers Gerde
gav, som den værste Daare,
det ypperste blandt Sværde!“

5.

Naar Muspells vrede Stamme
I Fylking rider frem,
staaer der en Rædselsflamme
foran og efter dem.
Til Kamp, til Verdensdommen,
maae alle Magter stevne,
den sidste Stund er kommen,
og Himlens Buer revne.

I Luren Heimdall støder,
og ved de stærke Drøn,
hver As med Odin møder
til Things ved Mimers Brønd;
men skummende og vilde
de dybe Vande rinde,
Kløgt kommer nu forsilde
og ved ei Raad at finde.

Paa Sleipner Odin stiger
med Guldhjelm og med Spyd.
Vidt gjennem Verdens Riger
gaaer Valhals Vaabenlyd.
Ved Odins Side farer
i Tordensky Lorride,
og bag dem Valhals Skarer,
Aser og Kæmper, ride.

Paa Vigrids aabne Slette
staaer Surt med Muspells Hær,
og skiller Trold og Jette
fra sine Kæmper der.
Hver Afgrundsmagt maa vige,
hvor Surt, den Høie, raader.
Han ender Asers Rige,
og løser Verdens Gaader.

Kun Een gaar uden Vaaben
til denne vilde Dyst,
med Hjelm og Brynje aaben,
med Døden i sit Bryst.

Se, det er Frey, den Fagre,
som her sin Bane finder,
hans gyldne Lokker flagre,
hans Galt i Vrimlen skinner.

Han kan ei Hug afbøde;
han fældes som en Vaand,
thi Surt gaaer bam imøde
med Flammesværd i Haand.
Vældigt i Vigridstevne
værge sig Aser alle;
der er kun Een at nævne,
som værgeløs maa falde.

Forvildende Trykfeil.

Pag. 82. Lin. 7 f. n. varsler læs: varsles
Pag. 156. Lin. 6 f. o. indhyllet, læs: inddysset,

